ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3970 ՄԱՐՏ 23 / 4 ԱՊՐԻԼ 1899 23 ԶԻԼԳԱՏԷ 1316 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3970 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

درعلیه غلطه ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ՍԻՐՈՅ ՆՈՒԷՐ

Վանայ մէջ, հունձքի պակասութեան յարակից կարօտութիւնները կասեցնելու համար կայսերական բարեխնամ կառավարութեան ձեռք առած ազդու միջոցներուն վրայ խօսելու առթիւ, յայտնած էինք թէ, առանց կրօնքի խտրութեան, ամէն Հայ որուն փորը կուշտ և կռնակը տաք է և որուն քով մարդասիրական և տոհմասիրական զգացումները մարած չեն ի սպառ, պիտի փութար այդքա՛ն բարձրէն եկած առատաձեռնութեան օրինակին հետեւելով, իր լուման նուիրել ի նպաստ յիշեալ կարօտեալներուն։

Մեր ակնկալութիւնը՝ որ արեւելեան ազգերու, մանաւանդ հայ տարրին յատուկ գթասիրական զգացումներու գիտակցութեան վրայ հիմնուած էր՝ շուտով իրականացաւ, ամէն կողմէ Պատրիարքարան հասած դրամական նուէրներով թէ՛ Պոլսէն և թէ՛ գաւառներէ, կիներու, աղջիկներու, դպրոցականներու և այլոց կողմէ տրուած։

Գալով մեր այն համոզման թէ առանց կրօնքի խտրութեան ամէն Հայ պիտի մասնակցի այդ բարենպատակ գործին, այդ համոզման ճշդութեան ամենափայլուն ապացոյցը պիտի նկատուի անշուշտ սա իրողութիւնը թէ «Մայրաքաղաքիս Երիտասարդներու Քրիստոնէական Ընկերութիւնը» իր եռամսեայ Ընդհանուր ժողովին ամբողջ հասոյթը՝ 453 դահեկան՝ Աւետաբերի խմբագրին միջոցաւ ղրկեց Վանայ հայ կարօտեալներուն։

Կ'երեւայ թէ մեր բողոքական եղբայրները ճիշդ այնպէս կ'ըմբռնեն, ինչպէս կ'ըմբռնէ Արեւելք և ինչպէս պարտի ըմբռնել ամէն ողջամիտ հայ, խղճի, կրօնքի և համոզման հարցերը, մանաւանդ երբ այդ հարցերը արենակից եղբայրներու միջեւ կը դառնան։

Գութ և մարդասիրութիւն՝ միայն կրօնքի վերաբերող զգացումներ և պարտականութիւններ չեն արդարեւ, եւ Բողոքական Հայերուն իրենց լուսաւորչական տոհմակիցներուն նկատմամբ ցոյց տուած համակրութիւնը գովելի է։

Բայց ինչպէս որ քրիստոնէութեան հիմնադիրը կը քարոզէր, առանց հաւատքի կրօնքը ոչինչ է. ատիկա ճիշդ առանց սիրոյ ամուսնութեան կը նմանի։ Ի՞նչ կարեւորութիւն ունի մարդուս կրօնքը, երբ անոր հիմը եղող հաւատքը կը պակսի անոր քով։ Գաղափարներու այս կարգին մէջ դեռ շատ բաներ կրնայ ըսուիլ, բայց յօդուածի մը նեղ սահմանները կ'ստիպեն մեզ կանգ առնել հոս։

Մեր ազգային կրօնական զանազան հաստատութիւններուն վրայ դրած յոյսը ի դերեւ չէ ելած ուրեմն, և բողոքական ազգակիցներու կողմէ այդ մասին առնուած առաջնութիւնը կ'ամրապնդէ զմեզ մեր հաւատքին մէջ։ Խնդիրը Բողոքական ազգայիններուն կողմէ եղած նուէրին նիւթական կարեւորութեան վրայ չէ։ Շնորհիւ կայսերական կառավարութեան առատաձեռնութեան և Երկրագործական Դրամատան կողմէ եղած, ինչպէս նաեւ Պատրիարքարան հասած նուէրներուն, կարօտեալներուն պէտքերը լիուլի պիտի հոգացուին։

Գալով կրօնական տեսակէտին, Արեւելք ջերմ պաշտպան ըլլալով հանդերձ Հայ. Մայրենի Եկեղեցւոյ սուրբ եւ սրտի մօտիկ աւանդութեանց, մեծ կարեւորութիւն մը չի տար սակայն թէ այս կամ այն ազգայինը այս կամ այն կրօնքին վերաբերի, և Խիղճ, Հաւատք ու Համոզում նուիրական երրեակ սրբավայր մը կը նկատէ ուր ոչ ոքի համար ներելի չէ անպատշաճ հետազօտութիւններ ընել։ Ուստի խնդրոյն էական հոգին բողոքական ազգայիններու կողմէ եղած նուէրին ո՛չ քանակութեան մէջ կը կայանայ և ո՛չ ալ այդ նուէրին՝ կրօնական տեսակէտով՝ կարօտելոց համար ունենալիք բարերար ազդեցութեան մէջ, այլ զայն ներշնչող քրիստոնէական և մարդասիրական ոգւոյն մէջ, ճշմարիտ կրօնքը, որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ անձնաւորումը այն զօրութեան որ մարդերը և աշխարհները իրար կը կցէ և որուն ՍԷՐ անունը կու տան։

ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Արաբկիրի ձմեռը. — Դպրոցական հարցաքննութիւն. — Որբանոց :

ԱՐԱԲԿԻՐ, 7 մարտ 99.

Երկար խօսակցութիւններու առարկայ եղաւ այս տարուան ձմրան խստութիւնը։ Գարնանամուտի օրերուն մէջն ենք թէեւ, բայց ձմեռը՝ այս ինքնակոչ հիւրը՝ տակաւին իր չհատակութիւնները կը շարունակէ։ Յունուար ամսոյ մէջ կը գտնուինք կարծես. լեռներն ու դաշտերը սպիտակ սաւանով մը կը ծածկուին՝ միապաղաղ։ Ամէնէն ցած դիրքերն իսկ մէկ մէկ կանգունէն աւելի ձիւնով բեռնաւորուած են. շրջականերու հետ երթեւեկը դադրած է գրեթէ. ամէնուն դէմքին վրայ մտահոգութիւն մը կը տեսնուի խորհելով այս ձմրան յաջորդելիք արմտիքի սղութեան մասին։ Այս ամէնուն վրայ կու գայ աւելնալ պառաւ-ցուրտը՝ որ կը շարունակէ օրերէ ի վեր, մեր մարմինները փոթփոթող ցուրտ հովի մը ընկերացած։

Մեր երդիքներուն միշտ մօտիկը ապրելու յամառող ճռուողող ճնճղուկները, որոնք օրուան խաբուսիկ պայծառ արեւուն ու օդին մեղմութենէն դուրս նետուած էին անհամբեր, նորէն կը փախչին կու գան տուներու ծակ ու ծուկերուն մէջ սմքելու, ու ժողովուրդն ալ իր սենեակներուն խորը քաշուած, ձեռք կ'առնէ իր խօսակցութեան թելը, առանց իր պարապ ժամերը ընթերցանութեամբ անցընել մտածելու։ Չի հետաքրքրուիր նաեւ դպրոցական ու վիճակային գործերով։

Ազգ. վարժարաններու երկրորդ եռամսեայ քննութիւնները սկսան փետր. 18ին և տեւեցին 5 օր, բաւական յաջողութեամբ գրեթէ ամէն ճիւղի մէջ. միայն, եթէ ցաւալի կէտ մը կայ, այն ալ ժողովրդեան ցուրտ վերաբերումն է դէպի իր կրթական հաստատութիւնները։ Այս երկրորդ եռամսեայ քննութեան միջոցին ոչ մէկ այցելու ընդունեց դպրոցը, բաց ի Թաղ. Ժողովոյ անդամներէն։ Ծնողքներու այս անտարբերութիւնը դիտուեցաւ ոչ միայն դասատուական խումբին այլ և ուրիշներու կողմէ ալ։ Ուսուցչական մարմինին ճիգերուն կրկնապատկումը, այսպէսով խոտոր համեմատութիւն մը ցոյց կու տայ կրթական գործին մէջ։ Այս տարուան դպրոցական ընթացքին սկիզբէն իսկ գրուեցաւ գրավաճառներէ մէկուն, և գիրք ուղուեցաւ մեր դպրոցին համար, բայց հազիւ վեց ամիս վերջ միայն կը կատարուէր մեր յանձնարարած գիրքերու փութկոտ առաքումը, և այն ալ մեր ղրկած ցանկէն բոլորովին տարբեր ու քմահաճ ձեւով։ Իրաւ որ գրավաճառներու այս քմայքը անտանելի է դասատուներուն համար։

Ուսումնարանի քննութեան աւարտելուն հետեւեալ օրը սկսան Որբանոցի տարեկան հարցաքննութիւնները և աւարտեցան 2 օրէն. քննութեան օրերուն մէջ ներկայ էին Գեր. Տ. Մուշեղ Վ. և Չմշկածագի Առաջն. Տեղապահ Տ. Թաթուլ վարդապետ որ հիմա քաղաքս կը գտնուի. Ներկայ էին նաեւ Պատուելի Պետրոս, Քաղաք. Ժողովի անդամները և փոքր խումբ մը ժողովրդեան բարեկեցիկ դասէն։ Որբերը լաւ քննութիւն մը անցուցին հակառակ մէկ տարուան կարճ միջոցին. ուշագրաւ պարզ էր իրենց համարձակ պատասխանները՝ որոնք կը տրուէին մաքուր հայերէնով և յստակ առոգանութեամբ։ Որբանոցի ներքին տնօրէն-դաստիարակ Պ. Ալեքսան Անտօնեան կատարելապէս յաջողած էր իր պաշտօնէական պարտականութիւններուն մէջ, ու որբերը՝ հեռու փողոցի անյարմար ընկերակցութենէ՝ իրենց ինքնամփոփ կեանքին մէջ կրթած էին գիտակից մարդերու պէս արդիւնաւորել իրենց վրայ թափուած ջանքերը։

Քննութենէն ետքը կը խօսի նախ պատուելի Պետրոս, Տեղապահ Ս. Հօրը հրաւէրով, և կու տայ քաջալերական խրատ մը շնորհակալութեամբ հանդերձ. յետոյ Տ. Մուշեղ վարդ. որ հանդէսին առթիւ յարմար խօսելէն վերջ, կը դարձնէ իր խօսքը այն դիտողութեան վրայ, որ նոյն միջոցին ժողովրդեան մէջէն եղած էր իբրեւ թէ «ինչո՞ւ մեր դպրոցներն ալ միեւնոյն ուղղութիւնը չունենան ինչպէս կը տեսնենք այսօր որբանոցին մէջ»։ Տ. Մուշեղ Վրդ. ըսաւ. «Ես, տարբերութիւն մը չեմ տեսներ որբանոցի ու դպրոցներու դասատուներուն կարողութեան մէջ, և եթէ բաղդատութեան դնենք ատիկա, պէտք ըսեմ թէ կշիռը աւելի դպրոցի դասատուներուն կողմը կը հակի։ Որբանոցին աշակերտները արտաքին ազդեցութիւններէ զերծ են պարագաներու բերմամբ. դուք ծնողքներ, եթէ հոգ ունենայիք դասատուներու տարած խնամքին քառորդին չափը ունենալու ձեր զաւակներուն վրայ, ընտանեկան յարկի տակ, ու ընդհանրապէս դպրոցէն դուրս, աւելի աւելին պիտի տեսնէիք ու վայելէիք այսօր։ Դիտողութիւն ընելէ առաջ կատարեցէք ձեր ծնողական պարտքերը և ատով օժանդակեցէք ուսուցիչներու կրթական գործին. ա՛լ այնուհետեւ դիտողութիւններ չպիտի ունենաք բնաւ։ Ես այսօր ձեր ըրած մեղադրանքը իրաւամբ ձեզի կը դարձնեմ, շեշտելով ձեր անտարբերութիւնը և պարտաճանաչութեան մէջ ձեր թերութիւնները, են»։ Յետոյ, յանուն իր նախագահած խնամակալութեան, շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր հանդիսականներուն որոնք իրենց ներկայութեամբ հաճած էին պատուել որբերու այս տարեկան քննութեանց հանդէսը։ Այս խօսքերէն վերջ Տ. Թաթուլ վարդապետ խօսքը ուղղելով մեր Առաջն. Տեղապահ Հօր, ջատագովեց անոր աշխոյժ հսկողութիւնը և հայրական եռանդուն գործունէութիւնը, ինչպէս նաեւ հոգածութիւնը՝ որուն իրական արդիւնքը այսօր կը փայլի դպրոցներու և որբանոցի ներքին ու արտաքին բոլոր մատակարարութեան մէջ, յայտնեց իր շնորհակալիքը ու հրաւիրեց Արաբկիրցին որ երախտագիտական զգացումներով տոգորուի ու վերաբերուի միշտ իր արժանընտիր տեղապահին։ Յետոյ պատուելի Պետրոս կրկին խօսք ուղղելով ներկաներուն, անոնց ուսումնասիրական և ողորմասիրական զգացումներուն կը դիմէ, ըսելով. «Կը փափաքէի և կը յուսայի տեսնել որ դուք ձեր շնորհակալութիւններն ու քաջալերութիւնները իրապէս ցուցնէիք յառաջիկային, աւելի փայլուն և աւելի յաջող տեսնելու այս որբուկները», և առաջին անգամ ինքը օրինակ կու տայ, նուիրատուներու ցանկին մէջ արձանագրելով իր նուէրը, 50 ղրշ. այն որբ-աշակերտին՝ որ յառաջիկայ տարին յաջող քննութիւն մը պիտի անցընէ թուաբանութեան մէջ. և 50 ղրշ. ալ այն աշակերտին՝ որ պիտի խմբագրէ ո և է նիւթ՝ մաքուր շարադրութեամբ։ Այս առթիւ Նորայրի բառարան մը կը նուիրէ որբանոցին՝ Գեր. Թաթուլ Ծ. վարդապետ Դուրեան. քաղքիս գայմագամի մուավին Մեհ. Գասպար էֆ. 50 ղրշ. այն աշակերտին՝ որ լաւ կերպով կը բացատրէ եկեղեցւոյ եօթը խորհուրդները. և Թաղ. Ժողովոյ անդամներէն Գրիգոր էֆ. Եկաւեան գրաբար Աստուածաշունչ մը, ուրիշ մը Առձեռն բառարան մը և ժողովուրդէն ալ քանի մը հոգի մանր մունր նուէրներ։

Այսպէս, գոհ սրտով և զեղուն տպաւորութեան տակ կը փակուի հանդէսը և ներկաները կ'երթան քիչ մըն ալ մխրճելու բարեկենդանի ուրախութեանց մէջ։ Տեղապահ Ս. Հայրը կը մերժէ ազգային երեւելիներու կողմէ —բարեկենդանի առթիւ— եղած թախանձագին հրաւէրները և նախամեծար կը համարի կիրակի իրիկունը անցընել որբերու հետ։ Իրիկուան Գեր. Թաթուլ վրդ.ի ընկերակցութեամբ կ'երթայ որբանոց։ Եւ երբ որբերուն կը յայտարարէ թէ արտօնուած են զբօսնուլ անմեղ ու իրենց նախասիրած խաղերով, իսկոյն իւրաքանչիւրը, կարծես ելեքտրական մղումէ մը շարժուած, կը ցատկէ ընդոստ իր տեղէն, կը վազվզէ, կը դառնայ հազար ու մէկ խօլ շարժումներով ամէն դի գոռուզոչում, համակ խաղ ու խնդում սփռելով։ Այսպէս որբերը շարունակելով իրենց խաղերը, խնդայեղ զուարճութեամբ, և քաջալերուելով Գեր. Հայր բարի տրամադրութիւններէն կը փափաքին լսել նուագածութիւն մըն ալ. անոնց ուրախութիւնը կատարեալ ընելու համար անմիջապէս կը կատարուի այս փափաքը։ Որբանոցին մէջ կ'ընթրեն Ս. Հայրք սեղանակից ըլլալով որբերը. յետոյ պտուղներ կը բաժնուին։ Խնջոյքը կը տեւէ մինչեւ կէս գիշեր։

Կ. ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ

Գաւառական ժողով. — Գուրտ-Պէլէնի կարօտեալները.

ԱՏԱՊԱԶԱՐ, 21 Մարտ 1899.

Մարտ 11ին քաղաքիս առաջնորդ. փոխանորդ Հայրը, ըստ հրահանգի Ս. Առաջնորդին, Ատապազարի չորս եկեղեցիներով միացեալ Սապանճա գիւղին Գաւառական Ժողովին մէջ ունեցած չորս աթոռներուն համար, խորհրդակցութեամբ քաղաքին Թաղ. համախումբ խորհրդի դիւանին, ընտրողական ժողով գումարեց Թաղ. Խորհուրդի անդամները, ըստ օրինի իւրաքանչիւր Թաղէ 3-4 ազգ. երեւելիներ ալ հրաւիրելով։

Յիշեալ ընտրողական ժողովը գաղտնի քուէարկութեամբ կը պատրաստէ ընտրելիներու եռապատիկ ցանկը և կ'որոշէ նոյն շաբթուն եկեղեցիներու բակը կախել։ Յաջորդ իրիկունը կրկին ժողով կը գումարուի, ուր այս անգամ անդամներէն մէկը քանի մը համախոհներու հետ նախորդ իրիկուան իր ալ հաւանութեամբը եղած ժողովին արդիւնքը բեկանել կ'ուզէ, Ընտրողական ժողովի գումարման ձեւակերպութեանց մէջ երեւակայական անկանոնութիւններ ի մէջ բերելով։ Ո՛չ կանոնագիրք, ո՛չ մեծամասնութեան ձայն չեն բաւեր զայն համոզելու. խնդիրը մանրամասնաբար կը տեղեկագրեն պաշտօնապէս Ս. Առաջնորդին, որ կատարուած ընտրական գործողութեան օրինական և անթերի ըլլալը հաստատելով, շարունակութիւնը կը յանձնարարէ։ Վերոյիշեալ անդամը այս անգամ ալ կը յամառի թէեւ, բայց իր կանգունովը կտաւ կու [illegible] միթէ։

Յիշեալ յամառ անդամին ինչպէս նաեւ իր Թաղ. անդամակիցներուն պէտք է յիշեցնել որ ժողովուրդը զիրենք ընտրած չէ անտեղի վէճերով զբաղելու համար։ Երեք ամիսը անցաւ, ի՞նչ ըրին դպրոցին համար. և ո՛չ իսկ հոգաբարձութիւն մը կազմեցին։

—Ս. Առաջնորդին ջերմ յանձնարարութեան համաձայն, մէկ օրուան մէջ քաղաքիս 1000 հայ և 4000 ղրշ.ի չափ դրամ հանգանակուեցաւ, որով ալիւր պիտի գնուի ու անմիջապէս Գուրտ-Պէլէնի կարօտեալներուն պիտի ղրկուի։

Ա. Մ. ԿԷՆՃԵԱՆ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Մաթէն»ի Թոքիոյի թղթակիցը՝ Ճափոնի գրականութեան վրայ շահեկան թղթակցութիւն մը ուղղած է իր թերթին, զոր մեր ընթերցողներուն կը ներկայացնենք իբր հետաքրքրական տեղեկութիւններ գրականութեան մը մասին՝ որուն վրայ գրեթէ ոչինչ գրուած է ազգային թերթերու մէջ.

Ճափոնցի քննադատները այս պահուս միաձայնութեամբ մատնանիշ կ'ընեն սա պարագան թէ ամբողջ 1898 տարուան ընթացքին մէջ շատ ամուլ անցաւ ճափոնական գրականութիւնը։ Արդարեւ դժուար պիտի ըլլայ նախորդ տարուան հրատարակութեանց մէջ գտնել հատոր մը՝ որ արժանիքի տեսակէտով հաւասարի այն սքանչելի գործերուն՝ զորս նոր սերունդը կ'արտադրէր 10-15 տարիներէ ի վեր։ Նախորդ տարի, յանկարծ կասեցաւ վերջին ծայր լաւ պայմաններու մէջ սկսող գրական շարժում մը, որ շատ յանձնարարելի կ'երեւար և որուն յարատեւելուն վրայ ալ յոյսեր չէին պակսեր։

Զուտ արեւմտեան ոգւով համակուած, վերջին տարիներու մէջ ճափոնական գրականութիւնը ուղղակի հետեւողութիւն մը կ'ընէր եւրոպական լաւագոյն գրականութեանց, պատմութիւնը վերահաստատելով գիտական լուրջ հիմերու վրայ և հոգեբանութիւնը մտցնելով վէպին մէջ որ տակաւ մարդկային կիրքերու վերլուծում մը կը դառնար հոն։ Այս ուղղութեան համեմատ, վերջին տարիներս շատ գործ տեսած էին Ճափոնցի գրողները։ Նակաօ Առիկա և Իշիրօ Թօքուծօմի պատմութիւնը ուսումնասիրած էին գերման քննադատներու չափ ողջմտութեամբ. իմաստասիրական ու կրօնական բարձր գրուածքներ կը հրատարակուէին Եռճիրօ Միյաքէի և Մաղոնաօ Ուեեմուրայի կողմէ. Շիգէն Աղաշինա և Մինօրու Քոնիկա նշանաւոր կը հանդիսանային իրենց քաղաքական ու ընկերաբանական գրուածքներով ու զուտ գրականութիւնն ալ սքանչելի արտադրութիւններ կ'ունենար Սոնկիոյի, Քոյօի, Ռօղանի, Օկայիի և ուրիշներու յղացումներով։ Այս շարժումին հետ կ'առաջանար նաեւ քննադատութիւնը՝ որ տակաւ դատողութեան լուրջ սկզբունքներու վրայ կը հաստատուէր։

Այս ուղղութեամբ հիմնուած էին հանդէսներ, որոնցմէ առաջինը պէտք է նկատել Վազետա Պունեկաֆու՝ որ շատ նուրբ ու սքանչելի հրատարակութիւններ կ'ընէր Սոկիոյի խմբագրապետութեան տակ, և որ սակայն պարտաւորուեցաւ դադրիլ, հասարակութեան ցուցուցած անտարբերութեան պատճառաւ։ Ամէն անոնք որ յոյս մը ունէին Ճափոնի գրականութեան ապագային վրայ ու սրտանց կը փափաքէին անոր յառաջդիմութեան, ցաւեցան այդ հիանալի հանդէսին դադարելուն համար, որ սակայն իր պատճառները ունի։

Վազետա Պունեկաֆու իր ժամանակին համեմատութեամբ շա՛տ առաջացած էր։ Ժողովուրդին ճաշակն ու հասկացողութիւնը այն աստիճան նրբացած չէր դեռ որ կարենար հասկնալ հանդէսին հրատարակած յօդուածները, ինչպէս որ չէր կրցած հասկնալ նաեւ բոլոր այն գործերը, որոնք զուտ արեւմտեան ոգիով տոգորուած նոր գրողներու կողմէ հրապարակ կը հանուէին։ Այս անհասկանալիութիւնը և անոր ուղղակի հետեւանքը եղող ժողովրդական անտարբերութիւնը գլխաւոր պատճառներէն մէկը կը նկատուի Ճափոնի գրականութեան այսօրուան անկումին։

Այդ անկման համար, առանց վարանելու, կարելի է մատնանիշ ընել ուրիշ պատճառ մըն ալ, որ առաջինին չափ կարեւոր է ինքնին։ Վաճառականութիւնն ու ճարտարարուեստը այն աստիճան առաջ կ'երթան երկրին մէջ ու միտքերը այնչա՛փ գրաւուած են անոնցմով, որ դպրոցէն ելլող նոր սերունդին մեծ մասը այդ ասպարէզներուն մէջ կը նետուի, լայնօրէն գոհացնելու համար բոլոր այն պէտքերը զորս արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը ծնուցած է։ Իսկ մնացած մասը, թուղթ մրոտելէ և կամ գեղարուեստներու պարապելէ աւելի կը նախընտրէ վաճառականական ասպարէզը մտնել լեցունիկ ամսականով, օր մը ինքն ալ անհատապէս գործի ձեռնարկելու հաստատ մտածումով։

Այս պայմաններուն մէջ, դիւրաւ կ'ըմբռնուի անշուշտ թէ գրագէտները շատ փայլուն վիճակ մը չունին Ճափոնի մէջ։ Ամբողջ երկրին մէջ,—բացի լրագրողներէն,—դժուար պիտի ըլլայ գտնել հինգ հոգի՝ որոնք իրենց գրչով ապրին։ Գրողներէն շատերը պարտաւորուած են ո և է արհեստով մը պարապելու, որպէս զի անօթի չմնան։ Այս խեղճ կացութիւնը ա՛լ աւելի կը շեշտուի եթէ մատնանիշ ընենք այն կերպը՝ որով գրական թերթեր ձեռագիր ձեռք կը ձգեն. օրինակի համար Եօրոզու Քոհօն՝ ատեն ատեն նորավէպի մրցում մը կը բանայ և երջանիկ յաջողողը 10 եէնի (25 ֆրանք) գումար մը կը ստանայ իր գրածին իբր վարձատրութիւն։ Շին Շոզեթսու անգամ, որ զուտ գրական հանդէս մըն է, իր ամէնէն կարող աշխատակիցներուն յօդուած գլուխ շատ քիչ բան կը վճարէ, ինչպէս 20, 15, 10, 8 կամ 7 եէն (մէկ եէնը 2 ֆրանք 60 սանդիմ է)։

Այդ հանդէսին տնօրէնը՝ մտերս տխուր խորհրդածութիւններ ընելով երկրին գրական այս ողորմելի կացութեան վրայ, այլ և այլ միջոցներ կ'առաջարկէր, որպէս զի կարելի ըլլար անոր առաջքը առնել։ Իր կարծիքով, ընթերցողներու թիւը աւելցնելու համար կը պահանջէր որ աւելի մեծ մղում տրուի կրթութեան գործին, ազգային լեզուին տառերուն աւելի պարզ ձեւ մը տալ ու մանաւանդ նրբացնել հասարակութեան ճաշակը։ Այս վերջին տեսակէտով, կ'առաջարկէր բարձրացնել աշխարհիկ ընտանիքներու խօսակցութեան մակարդակը՝ որ մինչեւ այսօր շատ գռեհիկ լեզուով մը տեղի կ'ունենայ։ Տնօրէնը կ'ուզէր որ քիչ մը նուազ խօսուի գործերու վրայ և աւելի շահագրգռութիւն մը առաջ գայ ժողովուրդին մէջ՝ դէպի գրականութիւնն ու գեղարուեստը։ Կը յանձնարարէր վերջապէս ժողովուրդին զբօսանքներն ալ նրբացնել և կռփամարտերու, ըմբիշներու և ուրիշ աւելի կամ նուազ կոշտ խաղերու տեղ հաստատել զոր օրինակ թատրոնը՝ որ շատ երեսէ ինկած է հոն այս պահուս, ու քիչ մը աւելի կարդալ Ճափոնի հին գրականութեան փառաւոր գլուխ-գործոցները։

Սակայն նկատի առնելով այն եռանդը զոր Ճափոնցի ժողովուրդը կը դնէ վաճառականութեան ու ճարտարարուեստի ճիւղերուն մէջ, և այն ոգեւորութիւնը՝ որով կը զբաղի տնտեսական առաջդիմութեան, տարակուսելի է որ Շին Շոզեթսուի տնօրէնին խորհուրդները հետեւողներ ունենան երկրին մէջ։

⁂

«Մաթէն»ի թղթակցին այս տեղեկութեանց վրայ, անպատեհ չէ աւելցնել նախորդ շաբթու «Տեպա»յի մէջ հրատարակուած հետեւեալ տեղեկութիւնները՝—այս անգամ Չինաստանի վրայ,—որոնք շատ հետաքրքրական ալ են ինքնին :

Երկար ատենէ ի վեր արեւմտեան գիտնականներու մէջ վիճաբանութեանց առարկայ եղաւ սա հարցը թէ ո՛ր ազգին կը պատկանի լրագրութեան առաջին հիմնարկէքին պատիւը։ Ֆրանսացիները այս մասին առաջնութիւնը իրենց վերագրելով, մինչեւ իսկ արձանով մը նուիրագործեցին ենթադրութիւննին։ Բայց որչա՛փ ալ հին ըլլայ այդ արեւմուտքի անդրանիկ լրագրին հրատարակութեան թուականը, բնաւ չի կրնար հաւասարիլ չինական Չինկ Բաօ հանդէսին՝ որ . . . տասնըչորս դար առաջ սկսած է հրատարակուիլ և մինչեւ այսօր ալ կը շարունակուի։ Չինաստան արդէն, կ'երեւայ թէ ինք ունեցած է միշտ անդրանիկ լրագիրները. հանդէսներու մասին եթէ Չինկ Բաօ կը շահի առաջնութիւնը, միեւնոյն բանն է նաեւ լրագիրներու համար ալ, քանի որ Չինաստանի մէջ այսօր հրատարակուող Քին-Բան լրագիրը՝ իր կարգին տասնըմէկ դարերու պատկառելի հնութիւն մը ունի։

Չինկ-Բաօ ամսաթերթ մըն է, և իր սկիզբի օրերէն ի վեր ընթերցողներու սահմանափակ թիւ մը ունեցած է, բարձր գրականութեան յատկացուած ըլլալուն։ Անոր բոլորովին հակառակը, Քին-Բան ժողովրդական թերթ մը եղած է իր առաջին անգամ հրատարակուած օրէն իսկ, ուր երբ ամսաթերթ կը հրատարակուէր իր նախորդին պէս ԺԶ. դարուն միայն շաբաթաթերթի վերածուած է և 1830էն ի վեր կը հրատարակուի իբր օրաթերթ։ Քին-Բան օրը երեք անգամ կը հրատարակուի տարբեր գոյներով. առաջին տպագրութիւնը՝ որ առտուն հրապարակ կ'ելլէ, կը կատարուի դեղին թուղթի վրայ. ցերեկուան երկրորդ տպագրութիւնը կը հրատարակուի սովորական ճերմակ թուղթով, մինչդեռ իրիկունները՝ գորշագոյն թուղթի մը վրայ կը տպուի թերթը։ Իր հիմնադրութեան առաջին օրերուն, Քին-Բան բոլորովին պահպանողական թերթ մըն էր և տեղեկութիւններ կու տար առանց ո և է մեկնութեան։ Լուրերու մասին միակ թերթն էր ու գլխաւորաբար կը զբաղէր ա՛յն տեսակ տեղեկութիւններով, որոնք բնաւ վիճաբանութեան տեղի չէին կրնար տալ, ինչպէս օրացոյցին վերաբերող խնդիրներ, լուսնի փոփոխութեանց մասին տեղեկութիւններ, տօներու և արարողութեանց նկարագրութիւններ. ատեն ատեն միայն, այս չոր նիւթերը քիչ շատ համեմելու համար իր սիւնակներուն մէջ տեղ կու տար պատմութիւններու, հէքեաթներու և բանաստեղծութեանց։ Շատ ետքը միայն քաղաքականութեան մէջ նետուեցաւ, միշտ պահելով սակայն ամենախիստ պահպանողականութիւն մը՝ որ իր որոշիչ տարրը մնացած է դարերէ ի վեր։ Այդ թերթը՝ որ այսօր ամէնէն յարգուած օրաթերթն է Չինաստանի մէջ, ամբողջ տասնըմէկ դար, այսինքն իր հրատարակուիլ սկսած օրէն ի վեր, ոչ մէկ անիրաւ յարձակում ըրած է անձի մը և կամ հաստատութեան մը վրայ, ինչպէս նաեւ ո՛չ մէկ շանթաժի համար ալ արատաւորուած։ Թերեւս ասոր համար է որ եւրոպական շատ մը թերթեր յաճախ կ'ըսեն թէ Չին յետամնաց երկիր մըն է....։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Մաթէնի Լոնտոնի թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ մարտ 29 թուականով.

Երէկ և այսօր առաւել կամ նուազ կարգ մը նպաստաւոր հեռագիրներ հասան հոս Հռոմէն, որոնք կ'ըսեն թէ Իտալիա գոհ չէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ կնքուած վերջին համաձայնութենէն. թէ ինքզինքը վնասուած կը զգայ կարգ մը տեղեր Ֆրանսայի թողուելուն համար և թէ երկու տէրութիւնները հաշուի չեն առած Ափրիկէի մէջ ունեցած իր պահանջումները։ Ըսուեցաւ թէ Իտալիոյ նախարարաց Խորհուրդը երկարօրէն խորհրդակցեր է այդ խնդրին վրայ և թէ տրամադիր է դիւանագիտական ճամբով բողոքել Լոնտոնի ու Բարիզի դահլիճներուն, հիմնուելով սա պարագային վրայ թէ նոր համաձայնութիւնը կը խզէ Միջերկրականի ծովին հաւասարակշռութիւնը։ Այս զանազան լուրերուն ստուգութիւնը հաստատելու համար դիմեցի դիւանագէտի մը որ իր դիրքին շնորհիւ տեղեակ է Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ անցած դարձածին. ինչպէս նաեւ ուրիշ դահլիճներուն։ Աւասիկ այդ դիհանագէտին յայտարարութիւնը. — «Կրնայ ըլլալ որ Իտալիա գոհ մնացած չըլլայ անգլեւ-ֆրանսական համաձայնութենէն, ինչպէս նաեւ այդ համաձայնութեան մանրամասնութեանց աւելի կանուխ չտեղեկանալուն համար. արդէն Լոնտոնի իր դեսպանին Պառոն տի Րէնզիսի ցաւ յայտներ է աւելի շուտ տեղեկութիւն չհաղորդելուն համար։ Ցաւ յայտնելու կէտին նկատմամբ ըսելիք մը չունիմ. ատիկա դեսպանին ու նախարարին գիտնալիք բանն է։ Մինակ սա կ'ուզեմ գիտնալ թէ իտալական դեսպանը ի՛նչպէս պիտի կրնար բան մը իմանալ երբ բանակցութիւնները շատ գաղտնի կերպով կատարուեցան Լորտ Սոլզպէրիի և Պ. Բօլ Քամպոնի միջեւ, երբ Լոնտոնի մէջ այդ երկու դիւանագէտները միայն գիտէին իրենց բանակցութեանց արդիւնքը, և երբ անոնցմէ դուրս ոչ ոք և նոյն իսկ Լորտ Սոլզպէրիի ամէնէն մտերիմ պաշտօնեաները անգամ համաձայնութեան ստորագրուելուն առջի օրը բառ մը իսկ չէին գիտեր համաձայնութեան պայմանագրին պարունակութենէն։ Գալով Իտալիոյ ընելիք դիւանագիտական բողոքներուն, վստահ եղէք որ այդ տեսակ բան մը պիտի չընէ, վասն զի յաջողելու հաւանականութիւն բնաւ չկայ։ Համաձայնութիւնը միայն կարգադրած է Պահր-էլ Կազալի և Զատ լիճին միջեւ գտնուած երկիրներուն վրայ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի փոխադարձ իրաւունքները։

«Միջերկրականը բաւական հեռու է Զատ լիճէն, ուստի տեղը չկայ կարծելու թէ Միջերկրականի հաւասարակշռութիւնը խանգարուած է։ Այս տեսակ փաստ մը նուազ կարեւոր է զոր Քանէվարօ ծովակալին պէս իրազեկ դիւանագէտ մը վայրկեան մը իսկ մտքէն անցուցած չի կրնար ըլլալ։ Նաեւ կարեւոր պատճառներ ունինք հաւատալու որ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը պնդէ սա կէտին վրայ թէ Անգլիա Ֆրանսայի տուած ըլլայ այնպիսի երկիրներ որոնց համար երկար ատենէ ի վեր թեկնածու է Իտալիա։ Ատիկա կը նշանակէ արջը ձեռք չանցուցած անոր մորթը և նոյն իսկ ճագերունը ծախել ուզել։ Իտալիա չի կրնար գործել սխալ մը, գանգատելով թէ ուրիշի տրուած է ներքին մասերը երկրի մը որուն տէրը չէ և զոր օր մը ձեռք անցընելու մտադրութիւնը միայն ունի։ Իտալիոյ այս ընթացքը պիտի նմանի այն անձին որ կը խորհէր ժառանգել իր հօրեղբօրը մէկ տունը և որ ինքզինքը կը նեղէր տեսնելով թէ այդ տունին դժնի դրացիները պատեր կը շինեն որոնք կրնան օր մը գոցել այդ տունին տեսարանը։ Հօրեղբայրը կը մեռնի և տունը իր եղբօրորդւոյն բաժին չիյնար, որով խեղճ եղբօրորդին իր կեանքին կէսը ոչինչ բաներու վրայ մտածելով անցուցած կ'ըլլայ։ Իտալիա փորձառութեամբ գիտէ թէ գաղթավայրեր ձեռք անցընելու աշխատող ազգերը ի՛նչ յուսախաբութիւններ կ'ունենան։ Այսօր իսկ կրնայ տեսնել թէ յաղթող ազգերը ի՛նչ արգելքներու հանդիպած են իրենց ճամբուն վրայ։ Իտալիա նաւահանգիստ մը ձեռք անցընելու համար կրած նեղութիւններէն կրնայ հետեւցնել թէ ի՛նչ դժուարութեանց պիտի հանդիպի եթէ երկիր մը գրաւել ուզէ։»

ՓԻԼԻՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ. — Օթիս զօրավարը մարտ 29 թուականով հեռագրած է Ուաշինկթըն.

«Մաք Արթըր զօրավարին զինուորները երէկ յառաջացան մինչեւ Մարիլաոյի շրջակաները։ Երկաթուղիին և ջուրի ճամբաներու նորոգութիւնը տեւեցին մինչեւ ուշ ատեն։ Մեր զինուորները կէս գիշերէն վեց ժամ ետքը փութով Պոքավէի վրայ քալեցին։ Պիտի երթան մինչեւ Գիակօ որ Մալոլոսէն եօթը մղոն հեռուն կը գտնուի։ Բնիկները քանդեցին երկաթուղիի գիծը և հեռագրական թելերը։ Կառախումբ մը մեր զինուորներուն կը հետեւի, այդ գիծերը ու թելերը նորոգելու նպատակով։ Բնիկներուն ընդդիմութիւնը այնչափ զօրաւոր չէ։ Մեր կորուստը մինչեւ հիմա շատ քիչ է. մեր առջեւ գտնուած քաղաքներուն ամէնքն ալ մոխիր դարձած են։ Մեր զինուորներուն բարոյական վիճակը գոհացուցիչ է. անմիջական պէտքերու համար բաւականաչափ պաշար կայ։»

—Կը հերքուի այն լուրը թէ Մ. Նահանգաց Նախարարներու Խորհուրդը 35 հազար կամաւոր զէնքի տակ կոչելու որոշում տուած ըլլայ։ Ուաշինկթընի պատերազմական նախարարութիւնը կ'ըսէ թէ այդ տեսակ որոշման մը խօսքը անգամ եղած չէ և թէ նոր ղրկուած զօրքերով Օթիս զօրավարը հարկ եղած ոյժը պիտի ունենայ Փիլիպպեանց մէջ իրմէ սպասուածը ընելու։ Միւս կողմէ լուր կը տրուի թէ ամերիկեան կառավարութիւնը մտադիր է Քուպայէն կանոնաւոր զօրքերու մէկ մասը ետ կանչելով Փիլիպպեանները ղրկել և անոնց տեղ, տաք եղանակէն ետքը, նոր կամաւորներ ղրկել։ Թնդանօթներու երեք հրետանի հրաման ստացեր են պատրաստ ըլլալ Մանիլա ուղեւորելու համար։

ՍՈՒՏԱՆ. — Լորտ Քիչնէր մարտ 30ին Քասալա հասեր է։ Սէրտարը հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնէ՝ Խարթումի էմիրին նահանջի գիծը կտրելու համար հարաւի կողմէն։ Լորտ Քիչնէր պատուիրակ մը ղրկեր է Զէնի վեհապետին որ երբեմն Խարթումի էմիրին կը հպատակէր։ Այդ վեհապետը հնազանդութիւն յայտներ է Սէրտարին, խոստանալով պատերազմիլ էմիրին դէմ։

ՍԱՄՈԱ. — Վերջին լուրերու նայելով, որոնք մարտ 28 թուականը կը կրեն, Մաթաաֆա և իր կուսակիցները կարեւորութիւն չեն տուեր այն զեկոյցին զոր բրիտանական ծովակալը Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց հիւպատոսներուն հետ համախորհուրդ, ուղղած էր անոնց որ իրենց տեղերը վերադառնան։ Ասոր վրայ վերջնագիր մը տրուեր է, ծանուցուելով միանգամայն Մաթաաֆայի և իր կուսակիցներուն որ հեռանան Ափիայէն. բայց ասոնք նորէն մտիկ չընելով, անգլիական ու ամերիկեան մարտանաւերը մարտ 15ին սկսեր են ռմբակոծումը։ Գերմանիոյ հիւպատոսը յայտարարեր է թէ ոյժ պիտի տայ Մաթաաֆայի կառավարութեան։ Ասոնց կուսակիցները քաղաքին վրայ յարձակեր են։ Այդ միջոցին անգլիական երեք զինուոր և ամերիկացի զինուոր մը սպաննուեր ինչպէս նաեւ ուրիշներ ալ վիրաւորուեր են։ Գերմանացիները ապաստաներ են գերմանական մարտանաւին մէջ և շատ մը բնիկներ ալ անգլիական մարտանաւը։

—Լոնտոնէն մարտ 30 թուականով կը հեռագրեն թէ Standard խօսելով Սամոայի դէպքերուն վրայ, կը յուսայ թէ Պէրլինի կառավարութիւնը պիտի մերժէ Ափիայի գերման պաշտօնեաներուն արարքը որոնց պատասխանատուութիւնը մեծ է։ Առաջին անհրաժեշտ պէտքն է, կ'ըսէ Standard, այդ Արշիպեղագոսին մէջ բարեկարգութիւնը վերահաստատել և ջնջել անոնք որ իշխանութիւնը կապտել փորձեցին։ Ետքը, կը յարէ, պէտք է շարունակել սկսուած բանակցութիւնները, որոնց մէջ Անգլիա ու Մ. Նահանգները բոլորովին տրամադիր կ'երեւան տալու Գերմանիոյ ազդեցութեան արդար բաժինը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրուհւոյն համար ծանուցուեցաւ թէ Տինառ (Ֆրանսա) պիտի երթայ իր մանչ զաւակներուն մէկուն հետ։ Այս որոշման պատճառը սա է թէ այդ իշխանը փափուկ կազմուածք մը ունենալով, Վիլհէլմ Բ. խորհրդակցութիւն մը կատարել տուեր է Պէրլինի ու Լոնտոնի ամէնէն նշանաւոր բժիշկներուն, որոնցմէ մէկը կարծիք յայտներ է թէ պէտք է իշխանը ծովի օդ առնելու համար Տինառ ղրկել, որուն կլիման շատ առողջարար է։ Կայսրը համակարծիք գտնուեր է. հետեւաբար իշխանը իր մօրը հետ գալու առաջին օրերուն Տինառ պիտի երթայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Կլասքօյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը ժամը 31 հանգոյց արագութեամբ տասներկու թորփիլահալածներու շինութիւնը յանձնարարեր է։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ. — Թայմզ հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ Եոհանսպուրկէն, մարտ 29 թուականով.

Եոհանսպուրկի վաճառականները կամ կալուածատէրերը բնաւ ոյժ չտուին Անգլիոյ թագուհիին մատուցուելիք աղերսագրին որուն ստորագրութիւններուն թիւը յիսուն հազարի հասաւ։ Ասոնք ցաւալի կը գտնեն ամէն տեսակ շարժումներ՝ վնասակար համարելով Թրանսվաալի Հանրապետութեան վաճառականութեան և ընդհանուր շահերուն։ Աղերսագրին ստորագրութիւնները վարձկան գործակալներու ձեռքով հաւաքուած են; հետեւաբար, վստահելի չեն կրնար ըլլալ։

ԱՌԱՆՑ ԹԵԼԻ ՀԵՌԱԳԻՐԸ. — Լոնտոնէն մարտ 29 թուականով կը հեռագրեն թէ առանց թելի հեռագրին փորձերը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, կը կատարուին Վիմըրէօ և Ֆօրլէնտի միջեւ։ Փորձերուն ներկայ գտնուողները նոյն օրը Ֆրանսայէն Անգլիա անցնելով Ֆօրլէնտ գացեր են ուր բրիտանական կառավարութիւնը տեղ մը յատկացուցած է հնարիչ Պ. Մարքոնիի տրամադրութեանը տակ։ Հեռագրական գործիքը նեղ սեղանի մը վրայ դրուած է և հեռագիրները կը ղրկուին՝ մէկ վայրկեանի մէջ տասնըհինգ բառ հաղորդելու չափ արագութեամբ։ Հեռագիրներու փոխանցումը թուաբանական ճշգրութեամբ կատարուեր են. բառի սխալ մը կամ խառնակութիւն մը տեղի չէ ունեցեր։ Ներկայ եղողները Վիմըրէօէն կամ Ֆօրլէնտէն փոխադարձաբար հեռագիրներ ղրկեր են որոնք հեռագրական թելերու միջոցաւ հաղորդուեր են հասցէներուն, ամենայն ճշգրութեամբ։ Կ'ըսուի թէ Պ. Մարքոնի աւելի հեռաւոր միջոցի մը մէջ փորձեր պիտի կատարէ։ Հիմա Տիէբի և Նիուհավէնի միջեւ, ուր հարիւր քիլօմէթր հեռաւորութիւն կայ, անթել հեռագիրներ պիտի փոխանակուին։

ԱՆԴՐՍԻՊԵՐԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Բեդերսպուրկէն մարտ 30 թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.

Անդրսիպերեան երկաթուղիին շինութիւնը մեծ փութով առաջ կը տարուի։ Ռուսիոյ տէրութեան գանձը 82,770,660 րուպլիի նոր վարկ մը պիտի յատկացնէ՝ դիւրացնելու փոխադրութիւնները Չէլիապինսքի արեւելեան կողմի երկաթուղիի գիծին արեւմտեան ու կեդրոնական ճիւղերուն։ Շինութիւնները սկսած էին քիչ ծախսելու նպատակով, բայց արդի կացութիւնը կը հերքէ գուշակութիւնները անոնց՝ որ վախցած էին թէ քանի մը տարի փոխադրելու բան չունենան։ Հաշիւ ըրած էին թէ օրական վեց կառախումբ պիտի ըլլայ. բայց հիմա տասնըվեց կայ՝ առանց հաշուելու ճեպընթացը որ շաբաթը երկու անգամ կ'երթեւեկէ Մոսքուայի և Քրասնոյարսքի միջեւ։ Արեւմտեան ճիւղին անցեալ տարուան վիճակագրութենէն կ'երեւայ թէ կատարուած փոխադրութիւններն են 350,000 ուղեւոր, 400,000 գաղթական և 490,000 թոնօ ապրանք։ Անցեալ ձմեռ թէեւ 600 վակոն աւելցուած և 1600 ալ փոխ առնուած էին, բայց ապրանքները այնչափ դիզուեցան որ 7000 վակոն կրնային լեցնել, և կարելի չեղաւ անոնց փոխադրութիւնը։ 1898ին փոխադրուած 490,000 թոնօ ապրանքներուն 320,000 թոնօն արմտիք էր։ Կը յուսացուի թէ յառաջիկային արմտիքներու փոխադրութիւնը տարին 800,000 թոնէն աւելի պիտի ըլլայ։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԳՈՐԾԸ. — Ֆիկառօ հրատարակած թուղթերուն մէջ կան նաեւ նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւբիւի սա խօսքը թէ այն ատենուան արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոթօ, Պորտրոյին որու կողմէ գրուած ըլլալու մասին վերապահումներ ըրեր է նախարարաց Խորհուրդի այն նիստին մէջ, (1 նոյեմբեր 1894), ուր քննութիւն մը կատարել որոշուած էր։ Պ. Բուլնգառէի հետ տեսակցութեան մը միջոցին Պ. Տիւբիւ ըսեր է. «Կը հարցնեմ ինքնիրենս թէ 1894ին մի՛ գուցէ խարդութեան մը զոհ գացած ըլլանք։»

— Վճռաբեկ ատեանը մայիսի կիսուն պիտի արձակէ իր վճիռը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ. — Բէքինէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ գերմանական Կէֆիոն յածանաւը որ Չին-Թոյէն մարտ 29ին ճամբայ ելած էր գերման զինուորներով, շաբաթ օրը Նիան-Թունկ Ուէյ հասեր և զինուորները ցամաք հաներ է։ Այդ զինուորները Չի-Ֆու պիտի երթան, զոր պիտի գրաւեն, մինչեւ որ Չին կարենայ բարեկարգութիւնը պահպանել նահանգին մէջ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿԷՆ առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ հանքերու վարժարանին մէջ ալ անկարգութիւններ ծագած ըլլալով, բոլոր ուսանողները հանուեր են։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԷՆ կիրակի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ դիւանագիտական բանակցութիւններ կը կատարուին Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ, խառն յանձնաժողովի մը միջոցաւ Սամոայի խնդիրը կարգադրելու համար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Լուպէ երբ անցեալ օր ներկայ գտնուեր է Օթէօյլի ձիարշաւին, «կեցցէ՛ Լուպէ», «կեցցէ՛ Հանրապետութիւնը» աղաղակներով ընդունուեր է։

—Բարիզէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ դատաստան տեղի չունենալու որոշում տրուեր է ազգային պաշտպանութեան Դաշնակցութեան անդամներուն դէմ։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրը հրամայեր է արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէվ կոմսին իր յարգանքները մատուցանել Պապին՝ ի նպաստ խաղաղութեան միջամտած ըլլալուն համար։ Նաեւ Ն. Վեհափառութեան կողմէ ցաւ յայտնել այն պարագային համար թէ անկարելի եղած է իրեն Պապը հրաւիրել՝ ընդհանուր զինաթափութեան դեսպանախորհուրդին մասնակցելու։

ԲԷՇԹԷՅԷՆ ուղղուած հեռագրի մը նայելով Հունգարիոյ նախարարապետ Պառոն Պանֆիի անկումը Աւստրիոյ նախարարապետ Թուն կոմսին մեքենայութեանց արդիւնքն է եղեր, վասն զի Պառոն Պանֆի արգելք եղեր է Աւստրիոյ սահմանադրութեան վերցուելուն և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանադրութեան խնդրին վերջնական կերպով կարգադրուելուն։

ՆԱՒԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾ. — Միսսիսիբիի վրայ բանող Բոուէնա-Լի շոգենաւը Մէմֆիսէն հարիւր մղոն հեռուն ընկղմեր է. կաթսաները պայթած ըլլալով շոգենաւը երկու կտոր եղեր և մէկ վայրկեանի մէջ ջուրի յատակը գացեր է։ Մէջը գտնուող 40-50 հոգիէն միայն նաւապետը և նաւազ մը ազատեր են։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Քէրքուքի կառավարիչ անուանուեցաւ Ատրագարի գայմագամ Նիւզհէթ փաշա։ Նիդէի կառավարիչ անուանուեցաւ Պարթընի գայմագամ Պէքիր Քեամի էֆ.։

—Կրթական Նախարարութեան բարձրագոյն Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Մաքսային Խորհուրդին անդամ Նէկէնդաւէ Մէհմէտ Վէհպիտին պէյ, որուն յաջորդեց Եուսուֆ Ալի պէյ։

— Իպլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Թաղապետութեան Բ. շրջանակին բժիշկ Հաֆըզ Նուրի էֆ.ի և Հանըմըարա և Զօնուգըարա Մախսուս Դադիքա հանդէսին արտօնատէր ու խմբագրապետ Խալռիլզատէ Մէհմէտ Թահիր պէյի։

—Ատանայի Իչէլ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Պորտուր գաւառին նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական Ապտիւլհալիմ էֆ., որուն յաջորդեց Թէքիրտաղի նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի նախորդ օգնական Մաղհար պէյ։

—Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բրիշթինայի միւֆթի Մուսթաֆա Համտի էֆ.ի և տեղւոյն երեւելիներէն Սիւլէյման փաշայի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Էնկիւրիի նահանգին անտառներու ընդհ. քննիչ Եուսէֆ էֆ.ի։

—Իմթիազի արծաթ շքադրամ՝ Պուլկարիոյ Սոպրանիէէն անդամներէն Նաճիա Նաֆըզ փաշայի։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ինչպէս անցեալները ծանուցինք, կայս. Իրատէի մը համաձայն, եպարքոսական պաշտօնագիր մը ծանուցած էր Շքոտրայի, Գոսովայի, Մանաստըրի, Սէլանիկի և Եանեայի կուսակալութեանց որ այդ տեղերու հանրային բարեկարգութեան ու անդորրութեան մեծ խնամք տարուի, ժողովուրդին զանազան դասակարգերուն մէջ համերաշխութիւն տիրելուն աշխատուի և թէ՛ իսլամ և թէ քրիստոնեայ ժողովուրդին հաղորդուի կայս. սոյն Իրատէն։ Արդ, Գոսովայի կուսակալութիւնը այդ զեկոյցները կատարած ըլլալով, Տէպրէի երեւելիները և Տուրանի, Իպէքեանի ու Նէվրէքօպի Յունաց մետրապոլիտներուն կողմէ հեռագիրներ ուղղուած են նոյն կուսակալութեան։ Տէպրէի երեւելիները երկու հեռագիր ուղղած են։ Առաջինին մէջ կ'ըսեն թէ Բրէզրէնի ցեղապետները և ուրիշներ երդում ըրած են թէ յաւիտեան հաւատարիմ պիտի մնան վեհ. Սուլթանին, և թէ ո եւ է յարձակում պիտի չընեն քրիստոնեաներուն վրայ։ Երկրորդ հեռագիրն ալ կ'ըսէ թէ վեհ. Սուլթանին համար պատրաստ են իրենց արեան վերջին կաթիլն իսկ թափելու և մեռնիլը փառք համարելու. թէ իրենց այս զգացումին յաջողութեան համար ամբողջ գաւառին ժողովուրդին հետ հաստատ միութիւն մը կազմած են։ Թէ իրենց մէջ եղած թշնամութիւնները անհետացած են և վեհ. Սուլթանին հաւատարիմ մնալ ուխտած են և թէ այս կարգադրութեան հակառակ գործողները իրենց հայրենիքէն պիտի վանեն։

Տուրանի և Իպէքեանի մետրապոլիտներն ալ երախտագիտութիւն յայտնելով մինչեւ հիմա իրենց վայելած կայս. բազմաթիւ շնորհներուն համար, ծանուցած են թէ հանրային անդորրութեան ու բարեկարգութեան մասին հաղորդուած կայս. Իրատէն բոլոր ժողովուրդին զեկուցանելով բարեմաղթութիւններ եղած են վեհ. Սուլթանին համար։ Նէվրէքօպի մետրապոլիտն ալ նոյնը հեռագրած է։

ՆՇԱՆ ԹԱՇԻԻ կողմը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, նոր շէնք մը պիտի կառուցուի իբրեւ միքրոպաբանական աշխատանոց։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը մօտերս պիտի ձեռնարկէ կայս. այդ հրամանին գործադրութեան։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Պ. Սըրմաճիէվ որ Պ. Մարքովի յաջորդ նշանակուած է իբրեւ պուլկարական գործակատար Կ. Պոլսոյ, տակաւին չէ պատասխաներ թէ այդ պաշտօնը կ'ընդունի՞ թէ ոչ։

ՖԷՍԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ. — Անցեալ օր ծանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակը զանազան միջոցներ առաջարկած է Վիէննայի ֆէսի գործարաններուն շահագիտութեանց առաջքը առնելու նպատակաւ։ Առեւտրական սենեակը իր տեղեկագրով ի մէջ այլոց առաջարկեր է Գարամիւսալի գործարանը և ֆէսի կայս. գործարանը այնպիսի վիճակի մը մէջ դնել որ կարենան Վիէննայի գործարաններէն աւելի աժէկ ֆէս պատրաստել։ Նաեւ այդ առթիւ կազմուելիք օսմ. Ընկերութիւններու դրամագլուխին տոկոսը և գործարանին մէջ պատրաստուած ֆէսերուն օսմ. երկիրներու մէջ սպառումը ապահովելու համար ներածուած նախնական նիւթերէն մաքս չառնել. միանգամայն, ինչպէս օտար երկիրներու մէջ կայ, կառավարական բոլոր պաշտօնեաները պարտաւորել որ տեղական ֆէս գործածեն։ Այս առաջարկութիւնները եթէ ընդունուին, շատ մը դրամատէրներ կը պատրաստուին անմիջապէս գործի ձեռնարկելու։

ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ առեւտրական թանգարանը աշնան արուեստահանդէս մը պիտի կազմակերպէ որուն՝ օսմ. կառավարութիւնն ալ պաշտօնապէս հրաւիրուած է։

ՍԱՄՈՍԻ համար, ինչպէս ծանուցուեցաւ, կայս. Իրատէ մը հրամայած է արքունի փողերանոցին մէջ 50,000 դրուշի արծաթ մանր դրամ պատրաստել, արծաթը նոյն կղզիէն ղրկուելու պայմանաւ։ Սամոսի իշխան Քոսթաքի պէյ, այդ առթիւ իրեն հաղորդուած հրամանագրին վրայ, խորհրդակցութիւն կը կատարէ այդ մանր դրամներու պատրաստութեան եղանակին վրայ։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ կուսակալութիւնը որոշած է որ զինուորական մարզանքներու համար ժողովուրդը որոշեալ օրերուն ու ժամերուն ներկայանայ և որոշեալ ժամանակին մէջ կանոնաւոր կերպով կատարէ զինուորական մարզանքները։

ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ. — Սապահի արտօնատէր Միհրան էֆ. աղերսագիր մը մատուցանելով առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, երեսուն տարուան մենաշնորհ ուզեր է գարեջուրի մեծ գործարան մը հաստատելու համար։ Միհրան էֆ. ըսեր է աղերսագրին մէջ թէ գործարանին մեքենաները ու գործիքները արդէն յանձնարարած է։

ՊԱՂՏԱՏԻ զինուորական երկրորդական վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտները, 91 հոգի, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին և զինուորական բարձրագոյն վարժարանը տարուեցան, ուր պիտի դաստիարակուին։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ կնքուած թղթատարական պայմանադրութեան համաձայն, ռումանական այն շոգենաւերը որոնք Քէօսթէնճէի, Կ. Պոլսոյ և Պիրէոնի միջեւ կ'երթեւեկեն, ճեպընթաց կառախումբով Կ. Պոլիս հասած Պէրլինի ու Վիէննայի թղթատարական պայուսակները տասնըութ ժամէն Պիրէոն պիտի տանին և պիտի յանձնեն Աթէնքի թղթատարատան։ Շոգենաւը հետեւեալ օրը Պիրէոնէն պիտի մեկնի, Յունաստանէն Կ. Պոլիս և Եւրոպա ղրկուելիք թղթատարական պայուսակները ուղղակի մայրաքաղաքս բերելու համար։

ՁԻԵՐ. — Օտեսայէն երէկ Կ. Պոլիս բերուեցան 50 ձի որոնք Ռուսիայէն գնուած են Սպարապետի Դրան հաշւոյն։ Այդ ձիերը ղրկուեցան Բամի զօրանոցը։

«ԱՆԱԹՕԼԻ» յունատառ և թրքախօս թերթը կանոնի հակառակ գործած ըլլալով Տպագրական տեսչութիւնը ծանուցեր է արտօնատիրոջը որ եթէ իր ընթացքը կրկնէ օրէնքի տրամադրութեանը պիտի ենթարկուի։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը որոշեր է որ քսան ոսկիէն աւելի ամսաթոշակ առնող իր պաշտօնեաներուն ամսաթոշակներէն հինգ ոսկի զեղչել յառաջիկայ տարիէն սկսեալ։

ԶԱՐԴԻ ՈՍԿԻՆԵՐ. — Ծանուցուեցաւ թէ արքունի փողերանոցին մէջ 100, 50 և 25 դրուշնոց զարդի ոսկիներ պատրաստուած են և կը ծախուին Կ. Պոլսոյ ապահովութեան սնտուկին կողմէ։ Այժմ, նկատելով որ այդ երեք տեսակ ոսկիները բաւական կը ծախուին, որոշուած է նոր տեսակ մըն ալ շինել, որ 250 դրուշնոց պիտի ըլլայ, 5 տիրհէմ 7 ու կէս քրաթ ծանրութեամբ և 50 հազարորդամէթր տրամագիծով։

Պ. ՏԷԼՔՕՐ, որ Իզմիրի մէջ Թրամուէյի գիծ մը շինելու համար արտօնութիւն խնդրած է և մայրաքաղաքս կը գտնուի, անցեալ օր տեսակցեցաւ առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարին հետ։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ անցեալ ուրբաթ գիշերուընէ մինչեւ հետեւեալ շաբաթ օրը անձրեւ տեղացեր է։ Պէրկամայի մէջ օդերը զով կ'երթան գոհունակութիւն պատճառելով երկրագործներուն և անձրեւ ալ կը տեղայ որ օգտակար կը նկատուի հունձքերուն։ Կարգ մը այգիներու որթատունկերը ժամանակէն առաջ բացուած ըլլալով, ցուրտին ազդեցութենէն վնասուեր են։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ. — Յունաց պատրիարքական փոխանորդը կիրակի օրը այցելութիւն տուաւ պապական նուիրակին և շնորհաւորեց զատկական տօնը։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը ու դեսպանուհին կիրակի իրիկուն սեղան մը տուին քանի մը դեսպաններու և անգլիական գաղթականութեան երեւելիներուն։

Պ. ՆՈԼԻՆՍՔԻ, Correspondance de l'Est լրագրի տնօրէնը, որ շաբաթ օրը ընտանիքով մայրաքաղաքս եկած և Օթէլ Պրիսթոլ իջեւանած էր, կէս գիշերին յանկարծ հիւանդացեր և մինչեւ որ բժիշկ բերեր են մեռեր է։ Ընտանիքը երէկ Վիէննա դարձաւ Պ. Նոլինսքիի մարմինը մէկտեղ տանելով։ Երէկ Սէնթ Անթուան եկեղեցիին մէջ մեռելական աղօթքներ կատարուեցան։

ԱԹԷՆՔԻ մէջ վերջերս քանի մը պարսիկ Աքրոբոլիսը այցելած ատեննին թուրքերէն արձանագրութիւն կրող քար մը գտեր են, ուրկէ հասկցուեր է թէ հոն ժամանակին թուրք մը թաղուած է։

ՊԱՀԱԿԱՆԱՒԸ. — Միլիթա մարտանաւը, որ Նիմֆի յաջորդած է իբրեւ պահականաւ անգլիական դեսպանատան, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԸ. — Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը, որուն յանձնուած էր լրագիրներու դրոշմաթուղթը վերցնելու խնդիրը, որոշեր է ծանուցանել Հանրային Պարտքի վարչութեան որ այդ դրոշմաթուղթերը վերցնելու համար հասոյթի ուրիշ աղբիւր մը գտնուի։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Էքօնոմիսթ Եօռօբէէն վիճակագրութիւն մը կը հրատարակէ թէ Ռումէլիի նահանգաց բնակիչներուն թիւը, 1897ին, իւրաքանչիւր քիլօմէթրի համար 34 հոգի է։ Օսմ. երկաթուղիներու երկայնութիւնն է 2042 քիլօմէթր և հեռագրական թելերունը 35,103։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը որոշեր է հեծանիներու իւրաքանչիւրէն տարեկան տասնըհինգ ֆր. տուրք առնել։

ՄԷՔՔԷԻ էմիրը և կուսակալը որոշեր են երկու վարժարան կառուցանել, մէկը երկրագործութեան և միւսը արհեստներու համար։ Երկրագործութեան զարգացման մասին ալ միջոցներ ձեռք առնուելով զանազան տունկերու մշակութեանը ձեռնարկուած է։ Հիմա եղակ, նարինջ և այդ կարգի պտուղներ կը հասնին։

ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԸ. — Սէրվէթ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ըսելով որ դատարաններու կոչնագիրները բարապաններու կողմէ ժամանակին չեն հաղորդուիր։

ԵԷՆԻՔԱՊՈՒԻ ոստիկանապետ Ահմէտ էֆ. որ ծովային ոստիկան կարգուած էր, իր նախորդ պաշտօնին մէջ վերահաստատուեր է։

ՈՃԻՐ ՄԸ. — Իզմիրի Գանտէլ գաւառակին Գայմաս գիւղախումբին մէջ մարտ 10ի գիշերը հետեւեալ ոճիրը գործուեր է. Երեք անուոր գնչուներ նոյն օրը այդ գիւղին մօտերը վրան կանգներ են։ Գիշերը զինուած չորս հոգի ատոնց վրանները կոխեր և հրացանով սպաններ են այդ գնչուներէն Ահմէտը, կինը՝ Ալիշէն և զաւակը Պիպէրը։ Կինը սպաննուած միջոցին նորածին զաւակը գրկած է եղեր. գնտակը անոր սրունքը ծակելով կնոջ սիրտը մխուեր է։ Չարագործները ուզեր են միւս գնչուներուն վրայ ալ յարձակիլ, սակայն աղմուկը մեծնալով փախեր են։ Տեղական կառավարութիւնը խուզարկութիւն կատարելով երեւան հաներ է չարագործները որոնք Արմաչ գիւղախումբի մէկ գիւղին են՝ Սուլուօղլու Մէհմէտ, փեսան Հասան, դրացին՝ Խալիտ և ազգականը՝ Րաֆի։ Ասոնք միւս գնչուներուն ցոյց տրուելով ճանչցուեր են։ Չարագործները գողութեան համար գործած էին այդ ոճիրը։

ԳՈՆԷԱՅԻ ու Աքշէհիրի կողմը ապստամբող Զօլաք Հաճի Հասան, Օսմանօղլու Մէհմէտ և Մուսթաֆա անուն աւազակները ձերբակալուեր են։

ԹԱՎՈՒՔԲԱԶԱՐԻ կողմը, առջի գիշեր, մսավաճառ Մուսթաֆա ու Տավուտ հինգ դրուշի խնդրի մը համար կռուի բռնուելով Տավուտ դաշոյնով վիրաւորեց իր հակառակորդը։ Ոստիկանները հասնելով ձերբակալեցին չարագործը։

ՄԱԽՍՈՒՄԷԻ Գատըգիւղ գացող շոգենաւէն, երէկ ժամ 3ին բերացի Աքոմթիա անուն կին մը գլորուելով ծովը ինկաւ, բայց շուտով ազատուեցաւ։

ՍԱԼԸՊԱԶԱՐԻ բացերը առջի օրը Մէհմէտ անուն մաւոնաճի մը ծովը ինկնալով խեղդուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ իր բնակարանին մէջ աշխատեցաւ և այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց՝ նախագահելու Կրօնական Ժողովի նիստին։

—Կրօնական Ժողովին այսօրուան նիստին կը ներկայանայ Սղերդի առաջն. նախորդ տեղապահ Տ. Թէոդորոս վարդապետ Տիվ Իսկեան որ կիրակի իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ։ Այս այն վարդապետն է որ բաւական ամիսներ առաջ գիշերանց յանկարծական կերպով մեկնած էր Սղերդէն, առանց ո՛չ մէկուն տեղեկութիւն տալու, և անկէ ի վեր գաւառէ գաւառ աստանդական կը թափառէր։ Կրօնական Ժողովը՝ յիշեալ վարդապետին վրայ ծանրացող ամբաստանութիւններու մասին բացատրութիւն պիտի առնէ այսօր իրմէ, և եթէ ժամանակ մնայ՝ պիտի լսէ նաեւ Տ. Տաճատ վարդապետին բացատրութիւնները Էնկիւրիի որբանոցին հաշիւներուն նկատմամբ։

— Յունաց Ս. Պատրիարք Հօր խնդրանօք՝ մեր Ս. Պատրիարք Հայրը «Հայ Եկեղեցւոյ տօնակարգութեան» վերաբերեալ աշխատասիրութիւն մը պատրաստած է զոր պիտի յանձնէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին։ Հայագէտ Տիմիդրիոս էֆ. Զօլաքիտէս յունարէնի պիտի թարգմանէ այդ ձեռագիրը։

—Իզմիրի առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան յառաջիկայ հինգշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքէս Մեսաժըրիի շոգենաւով։

—Ազգ. Վարչութիւնը իր յառաջիկայ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ Բերայի Թաղ. Խորհուրդին մէկ առաջարկը որով յիշեալ մարմինը կ'ուզէ իր իրաւասութեան տակ առնել Շիշլիի ազգ. գերեզմանատան մատակարարութիւնը որ առանձին Յանձնաժողովի մը ձեռքը կը գտնուի։ Ս. Պատրիարք Հայրը անձնապէս այն կարծիքէն է եղեր թէ լաւագոյն է որ Շիշլիի գերեզմանատունը առանձին Մասնաժողովի մը ձեռքով մատակարարուի, ինչպէս կ'ըլլար ցարդ։

Կ'ըսուի թէ Փարաքէօզեան Գրիգոր էֆէնտիին պիտի առաջարկուի այդ յանձնաժողովին ատենապետութիւնը ստանձնել հանգուցեալ Յարութիւն էֆ. Մէրճէմ-Գուլիի տեղ։

—Քասթէմունիի ազգայինները Վանայ կարօտեալներուն ի նպաստ հանգանակութիւն մը կատարելով, 32 օսմ. ոսկի հաւաքած և ղրկած են ուղղակի Վանայ Առաջնորդարանը։ Ռոտոսթոյի Հայուհիներուն կողմէ նոյն նպատակով հանգանակուած գումարը, 13 օսմ. ոսկի, ղրկուած է Ս. Պատրիարք Հօր։

— Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարին կարգադրութեամբ՝ Թիֆլիսի նահանգապետը որոշեր է տարին երկու անգամ հաշիւ պահանջել Կովկասի բարեգործական ընկերութիւններէն։ Այս նպատակաւ 44 յօդուածէ բաղկացած հարցարան մը ղրկուած է արդէն Բարեգործական և Հրատարակչական Ընկերութեանց, որոնց պատասխանները տարին երկու անգամ պիտի նշանակուին, ընկերութեանց գործունէութեան և նիւթական վիճակին վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդելով։

—Պարսկաստանի հայաբնակ Մարաղա գիւղաքաղաքէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Ատրպատականի առաջնորդ Այվազեան եպիսկոպոսին կողմէ ղրկուած Խաչիկ վարդապետ հոն երթալով յաջողեր է Հայուհեաց Ընկերութիւն մը կազմակերպել, Դաւրէժի Հայուհեաց Ընկերութեան ծրագրով։ Մարաղայի կիները նախ չէին համարձակեր ժողովի երթալ, սակայն Դաւրէժի Հայուհեաց Ընկերութեան անդամներէն քանի մը կիներ գըրեթէ բռնի համոզեր են զիրենք՝ մասնակցիլ ժողովին խորհրդակցութեանց։ Խաչիկ վարդապետի շնորհիւ՝ Պ. Յակոբ Խաչատուրեան նուիրեր է Մարաղայի ազգ. դպրոցին 10,000 ղրան և Պ. Կոստան Բէգլարեան՝ 5000 ղրան, այսինքն, երկուքը մէկ 300 ոսկիէ աւելի գումար մը։ Վարդապետը կազմեր է նաեւ հոգաբարձութիւն մը՝ վարժարանին համար։

—Ֆրենուզի առաջնորդարանը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն եկեղեցիներուն համար ղրկուած եկեղեցական զգեստներն ու գրքերը հասած են հոն։

—Ուրֆայի առաջն. տեղապահ Տ. Անանիա վարդապետ, որուն յանձնարարուած էր Պատրիարքարանէ՝ Սեւերեկ գտնուող արեղան մայրաքաղաքս ղրկել, ծանուցած է թէ յիշեալ արեղան քիչ օրէն ճամբայ կ'ելլէ Պոլիս գալու համար։

—Վանայ գաւառային Քաղաքական և Կրօնական Ժողովները հաւաքաբար շնորհակալութիւն յայտնած են Ազգ. Պատրիարքարանի, Տ. Ներսէս եպիսկոպոսին այցելու հովիւ կարգուած ըլլալուն համար և թախանձանօք կը խնդրեն որ Ն. Գերապատուութիւնը ըստ կարելւոյն փութով ճամբայ ելլէ իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

— Թիֆլիսի Հաւճալեան ածանգին ճաշարանին մէջ տրուեր է ժողովրդական առաջին հայերէն ներկայացումը արուեստասէրներու կողմէ. մտադրութիւն կայ եղեր միայուն խումբ մը կազմակերպել հոն հայերէն լեզուով ժողովրդական ներկայացումներ կազմակերպելու համար։

— Պ. Ներսէս Շահլամեանց, ծանօթ հայ բեմօաք, Ստաւրոպօլի և Արմաւիրի մէջ նուագահանդէսներ տուեր և մեծ յաջողութիւն գտեր է. հետզհետէ նուագահանդէսներ պիտի տայ եղեր Ռոստով, Նոր Նախիջեւան և անկէ պիտի մեկնի Բերդեանսք։ Ուրիշ հայ երգիչ մը, Պ. Ա. Կոստանեան, որ ամբողջ ձմեռը մասնակցած է Թիֆլիսի արքունական Թատրոնի ներկայացմանց, նուագահանդէս մը տուեր է մարտ 9ին, Թիֆլիսի ժողովարանին մէջ։

—Կովկասի նկարիչներու Ընկերութիւնը մարտի վերջը պիտի բանայ ցուցահանդէս մը՝ որուն կազմակերպիչ ընտրուած է ծանօթ հայ նկարիչ Գ. Բաշինջաղեան։

— Պալաթի Թաղական Խորհուրդէն երկրորդ գիր մը ստացած ենք, որով կը պահանջէ որ անպատճառ նոյնութեամբ հրատարակենք իր թէ՝ առաջին նամակը— որուն վրայ մեր կարծիքը յայտնեցինք արդէն շաբաթի թուով—և թէ այս նոր նամակը։ Հարկ չկայ կրկնելու թէ յիշեալ Թաղ. Խորհուրդէն մեր սպասածը ուրիշ բան չէ բայց եթէ հերքում մը՝ Արեւելքի մարտ 10ի թուով պատմուած իրողութեան։ Այդ պարագային մէջ միայն կրնայ հրատարակութեան իրաւունք ունենալ։ Թաղ. Խորհուրդը կիմացնէ մեզ նաեւ որ, եթէ իրենց կրկին նամակները չ'հրատարակենք, պիտի ստիպուի օրինական միջոցներու դիմել։ Օրէնքն ալ նոյն արդար և բանաւոր պատասխանը պիտի տայ իրենց։

Հոգաբարձութիւնս ներկայիւս կը ծանուցանէ թէ շնորհակալութեամբ ընդունած է 30 օսմ. ոսկի զոր ազգասիրաբար բարեհաճած են նուիրել Հիւանդանոցիս՝ Սենեքերիմ էֆէնտի Մանուկեան և Ցակոբ էֆէնտի Փազազեան, առաջինը՝ իր դստեր հարսանեաց և երկրորդը իր ամուսնութեան առթիւ։

Որոյ համար յանուն ընդհանուր պատսպարելոց կը փութանք հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւն յայտնել առ բարեսէր և ազնիւ նուիրատուս։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի
Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵԱՍԱՔԵԱՆ — ԳՐԻԳՈՐ Ի. ԵՂԻԷՆԵԱՆ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ալէաթճեան, հրաւիրուած է, յառաջիկայ հինգշաբթի (25 մարտ) յաւուր պատշաճի հոգեհանգիստ քարոզութեամբը մխիթարել հոգեւորապէս բարեպաշտ ունկնդիրներն։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
ՄԱՔՍՈՒՏ ՅԱՐԷՆՑ — ՅԱԿՈԲ ԷՍԱԵԱՆ
22 մարտ 1899
Ղալաթիա 304 1—2

ԱԶԴ

Լալէլի Սուլթան Մուսթաֆաի վագֆէն Ենիգափու ի Տէյիրմէն փողոց թիւ 11 հրկիզեալ Եօղուրթճանէի արսաի մը մէկ երրորդ բաժինն՝ վաթսուն և ինը կանգուն տարածութեամբ որ Թաղիս Ս. եկեղեցւոյ սեփհականութիւնն է, ի վաճառ հանուած է և իւրաքանչիւր կանգունին վաթսուն ղրուշ տուող կայ. աւելի գնով ծախու առնել ուզողները մինչեւ 31 մարտ կը հրաւիրուին ներկայանալ ի խորհրդարան Թաղիս, առաւօտները մինչ ի ժամ հինգ, բէյի դրամի ի միասին։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր — Ատենապետ
Ն. ԱՃԱՐԵԱՆ — Թ. ԿԵՍԱՐԵԱՆ
21 մարտ 1899
Ենիգափու 303 1—2

Եթէ կուզէք
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէ՛ք
ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԿՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ եղանակին համեմատ անգղիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և դիմացկուն քօթիմզուներ, բանթօլօններ, տեսակ տեսակ շայադներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահճէ-Գափու Համիտիէ ճատտէսի թիւ 38, Յովհաննէս Կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 5—70

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ
(Ապրիլ 1ի թերթէն)

ՀԱՎԱՆԱ.— Քուպայի բանակին բաշխուելու համար Մ. Նահանգներէն ղրկուած երեք միլիոն տոլարի գումարին բաշխման գործին մէջ դժուարութիւններ ծագած ըլլալով, ամերիկացի զօրավար Պրուք ետ ղրկեց այդ գումարը։

ՔԻԱՕ-ՉԷՈՒ.— Չինացիները Չինթաօ քաղաքին մօտ լեռը տարեր են գերմանացի կրօնական մը, բայց Քիաօ Չէուէն ղրկուած գերման զինուորներ յաջողեր են ազատել զայն և հարկ եղած միջոցները ձեռք առեր են հեղինակները պատժելու համար։

—Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ գերման կառավարութիւնը, Շանթունկի նահանգին մէջ ծագած շփոթութիւններէն օգտուելով պիտի ձեռնարկէ ընդարձակել Քիաօ-Չէուի գաղթավայրը։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ.— Աւստրիոյ կայսրը արտօներ է նոր հրետանիներ կազմել Հունգարիոյ բանակին համար։

ԱՓՐԻԿԷԻ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԹԵԼԸ. — Գահիրէն Բարեյուսոյ Գլուխին միացնելիք հեռագրական մեծ թելին շինութիւնը սկսաւ։ Աշխատութիւնները փութով առաջ պիտի տարուին։ Կը յուսացուի թէ առաջին մասը, Խարթումէն Ուկանտա, որ երկու հազար քիլոմէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ, տարւոյս վերջերը շինուած պիտի ըլլայ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Նորէն զրոյց կայ թէ Աւստրիոյ Ֆրանց Եօսէֆ կայսրը պիտի ամուսնանայ։ Կա՛մ Սպանիոյ իշխանուհիներէն Մէրսէտէս իշխանուհիին և կամ Բարմի դուքսին աղջկանը ձեռքը պիտի ուզէ։

ԼՈՆՏՈՆԻ քաղաքական ակումբներուն մէջ կ'ապահովցնեն թէ չինական գործերուն համար Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ գոյանալիք համաձայնութեան հիմն է՝ Չինու ամբողջութեան պահպանումը։

ԼԻ-ՀՈՒՆԿ-ՉԱՆԿ որուն Բէքին ժամանումը ծանուցինք, Եւրոպա ուղեւորելով ուղղակի Գերմանիա պիտի երթայ և պատերազմական Նախարար Կոսլէր զօրավարին հետ պիտի տեսակցի եղեր։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը որոշեր է բարձր տուրք մը առնել օտար երկիրներէ Ռուսիա ներածուած արծաթներէն։

ՍԱՄՈԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Պէրլինի քաղաքական ակումբներուն մէջ կը յուսան թէ Սամոայի խնդիրը հաշտարար եղանակով պիտի կարգադրուի։

—Աբիայի մէջ ռմբակոծութիւնը տակաւին կը շարունակէ։ Լոնտոնի լրագիրները հեռագիրներ կը հրատարակեն թէ ռմբակոծումներէն ետքը Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց յարաբերութիւնները շատ գէշցած են։ Աբիայի մէջ բնիկները կը սպաննեն Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց նաւազները։

— Ռէօթէրի գործակալութիւնը սա երկու զեկոյցները հրատարակած է.

«Անգլիացիները ու Ամերիկացիները շատ լաւ կերպով կռուեցան։ Գերմանացիներուն դէմ բուռն զայրոյթ կայ։»

«Կ'իմանանք թէ անգլիական, գերմանական ու ամերիկեան կառավարութեանց միջեւ բանակցութիւնները բարեկամական ու գոհացուցիչ կերպով առաջ կը տարուին։»

ՔՈՊՈՒՐԿԻ ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ. — Պէլճիքայի արքայական գերդաստանը չէ յաջողցուցեր իր առաջարկութիւնը թէ Քոպուրկի Լուիզ իշխանուհին, որ ինչպէս յայտնի է զինուորական սպայի մը հետ ամուսնական յարկէն հեռացած էր, Պրիւսէլ բնակի։ Ամուսինը՝ Քոպուրկի Ֆիլիբ իշխանը կը յայտարարէ թէ ինք միայն տէրն է իր կնոջ ճակատագրին և թէ որոշած է որ իշխանուհին ապաքինարանէն ելլելէ ետքը, Աւստրիոյ մէջ բնակի իր ցոյց տալիք տեղը։ Կը յուսացուի թէ Լէօբոլտ Թագաւորին Վիէննա ուղեւորութիւնը գործը կարգադրէ։

ԲՈՒԽԱՐԷՍԹԷՆ կը հեռագրեն թէ Դանուբի եզերքին վրայ կառուցուած շէնքի մը մէջ աշխատող քսան գործաւոր լաստակերտին փլչելովը գետը ինկեր և խեղդուեր են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. —Անցեալ շաբթու Լէյվէնի մէջ (Աւստրիա) երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուելով, քանի մը հին տուներու պատերը ճեղքուեր են։

ՄՈԴԱԿԱՆ ՀՐԱՊՈՒՐԻՉԸ

Շատ անգամ խանութի մը կամ վաճառատան մը ապրանքներէն աւելի, Բողկլաներն են որ յաճախորդը իրենց կը քաշեն. անտարբեր անցորդը խանութին ճակատը կամ քովը շրջանակուած զարդարուն գիրերէն հրապուրուած ներս կը մտնէ ո՛ և է առարկայ մը կամ նիւթ մը գնելու համար

Բոլ Զրաք նկարչատունը, որ հաստատուած է Ղալաթիա, Տէմիր խան, 26, ամենէն աւելի կրնայ գոհացնել այդ կարեւոր պէտքը, կը շինէ ամէն տեսակ Բողկլաներ, ոսկեզօծ և արծաթազօծ, ցինկոյի, փայտի կամ թիթեղի վրայ շատ գունագեղութեամբ նկարելով գիրեր, զարդագիրներ, քանդակներ և զինանշաններ, հիանալի ճաշակով մը և շատ գերազանցելի գիներով։ Բոլ Զրաք նկարչատունը կը պատրաստէ նաեւ ամեն տեսակ պատկերներ (գարագալէմ) ամենակատարեալ նմանութեամբ։

Դիմեցէք. ամէնէն աժանն է և ամէնէն գեղեցիկը։

Հեռագիր

ԲԱՐԻԶ, 3 ապրիլ.—Ֆիկառօ հրատարակեց պատերազմական Նախկին Նախարար Պ. Քավէնեաքի յայտարարութեանց շարունակութիւնը։

—Քանի մը երեսփոխաններ յայտարարեցին թէ երբ Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանը բացուի, պատերազմական Նախարարին հարցաքննութիւն պիտի ընեն Ֆիկառօի հրատարակութեանց մասին։

ՄԱՏՐԻՏ.—Վիլլաուրութիա կոմսը Լոնտոնի սպանիական դեսպան կարգուեցաւ։

ԼԱՀԷՅ.—Ապրիլ 12ին պաշտօնապէս պիտի ծանուցուի թէ Վիլհէլմինա Թագուհին նշանուած է Վիտէի իշխանին հետ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 3 ապրիլ.—Ֆիկառօ այսօր կը հրատարակէ Պ. Քավէնեաքի յայտարարութեանց վերջաւորութիւնը ուր պատերազմական նախկին նախարարը պնդելով իր հաստատ համոզման վրայ թէ Տրէյֆիւս յանցաւոր է, կը ջանայ ապացուցանել թէ Տրէյֆիւսի դատապարտութենէն ի վեր անոր ի նպաստ նոր իրողութիւններ չի կան՝ անմեղութիւնը հաստատող։

ԱԹԷՆՔ.— Պ. Զաիմիսի նախարարութիւնը իր հրաժարականը մատոյց Թագաւորին։ Կը կարծուի թէ Պ. Տէլիեանիս իշխանութեան պիտի կոչուի, պայմանաւ որ Տէլիեանիսի և Զաիմիսի կուսակիցները ոյժ տան իր կազմելիք նախարարութեան։ Հակառակ պարագային մէջ, Թագաւորը Պ. Թէոթոքիի պիտի յանձնէ նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահ Պ. Լուպէ ապրիլ 5ին (վաղը) Մոնթէլիմառ պիտի ուղեւորի անպաշտօն կերպով։ Պ. Լուպէի բացակայութիւնը 48 ժամ պիտի տեւէ։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան կողմէ հաղորդուած.

Կայս. Իրատէով հաստատուած շերամաբուծական մրցումները՝ 1315 (1899) տարուան ընթացքին մէջ տեղի պիտի ունենան հետեւեալ երկու կեդրոններուն մէջ, որոնց իւրաքանչիւրը որոշ սահման մը ունի։

Պրուսայի մէջ.— Այս սահմանը կը տարածուի Պրուսայէն Բէօթէլ, Բէօթէլէն Տէմիրթաշ, Տէմիրթաշէն Կէչիտ, Կէչիտէն Օտունլուք և Չէքիրկէ և այդ տեղերէն Պրուսա, Պրուսայէն Բազարքէօյ և շրջակայ գիւղերը՝ Չէնկիլէր, Միւսլիմ և Կայըր-Միւսլիմ, Ինէկէօլ քաղաքը և իր շրջակաները ու Սէօյիւտ։

Էտիրնէի մէջ. — Էտիրնէ քաղաքը, ինչպէս նաեւ Տէմիրթաշ, Բաբա Աղան և իր շրջակաները, Օրթաքէօյ, Ճիսըր Մուսթաֆա Փաշա, Կիւմիւլճինէ և Ռոտոսթօ, Իզմիտի գաւառը, Պահչէճիկ և Եալովա։

Այն շերամաբոյծները որոնք կը փափաքին մասնակցիլ այս մրցումներուն, հրաւիրուած են մատուցանել իրենց խնդրագիրը՝ օրինական դրոշմաթուղթով, Հանրային Պարտքի Վարչութեան իրենց շրջանակի մասնաճիւղին, առ առաւելն մինչեւ ներկայ մարտ ամսուն վերջը (Հ. Տ.)։

Մրցակիցները կրնան իրենց հունտերը թուխսի դնել, առ առաւելն մինչեւ առաջիկայ 10/22 ապրիլ, բաց ի այն պարագայէն՝ ուր աննպաստ օդերու պատճառաւ թթենիներու բողբոջումը ուշացած ըլլայ։

Մրցակիցներու աղերսագիրները պէտք է դիւրընթեռնելի կերպով կրեն իրենց անունը, մականունը և հասցէները, ինչպէս նաեւ թուխսի դրուելիք հունտերուն քանակութիւնը և շերամատածութեան տեղը։

Մրցակիցները կրնան ապրիլ 3/15էն՝ իրենց շրջանակի Հանր. Պարտքի Վարչութեան մասնաճիւղին տանիլ թուխսի դնելիք հունտերնուն ամբողջութիւնը. այդ հունտերը պիտի կշռուին և անոնց քանակութիւնը պիտի նշանակուի իւրաքանչիւր շերամաբոյծի անունին առջեւ։

Մրցակիցները իրենց շերամատուն մէջ միայն մէկ ցեղէ շերամ կրնան տածել. ասկէ զատ տածումը պարտաւոր են ընել կամ Տոնտոլայի դրութեամբ, կամ Քավալլոյի և կամ ուրիշ ո՛ և է դրութեամբ որ կը միացնէ տածման երկու կերպերը, այսինքն, անպատճառ շերամները պէտք է էթաժէրներու վրայ տածել։ Այս պատուէրները անտեսող մրցակիցները չպիտի կրնան մրցումին մասնակցիլ։

Չպիտի վարձատրուին այն շերամաբոյծները՝ որոնք տածումը կատարեն 40 օրէ աւելի ժամանակամիջոցի մը մէջ. չպիտի վարձատրուին նաեւ անոնք՝ որ չը պիտի կրնան 25 կրամ հունտի ունկիով առ նուազն 50 քիլօ թարմ խոզակ պատրաստել Պաղտատի տեսակէն, և առ նուազն 40 քիլօ դեղին տեսակէն, որուն արտադրութեան համար մէկ քիլօ բոժոժաւոր մետաքսի հաշուով պէտք կայ 10 քիլօ թարմ խոզակի. չպիտի վարձատրուին նաեւ անոնք՝ որոնց հունտերուն վրայ՝ ծանօթ հիւանդութիւններէն մէկը տեսնուի տածման միջոցին։

Վարձատրուած շերամատուններէն իբրեւ առաջնակարգ պիտի նկատուի և անոր համեմատ վարձատրութիւն պիտի ստանայ ան՝ որ մասնաւոր ամենաժրման մը ունենայ որոշ բարեխառնութեան մը պահպանման և օդափոխումի համար, ու դեղին տեսակին համար մէկ ունկիէն 60 քիլօ և Պաղտատի տեսակին համար ալ 85 քիլօ խոզակ պատրաստէ, որուն արտադրութիւնը՝ մէկ քիլօ բոժոժաւոր մետաքսի հաշուով առնուազն 8 քիլօ 750 կրամ թարմ խոզակի կարօտի։

Իւրաքանչիւր մրցակցի խոզակները ցախաստան ելլելէն 10 օր ետքը միայն վար առնուելով, պիտի կշռուին ու խառնուին։ Միեւնոյն օրը, խառնուելու գործէն զատ, վար պիտի դրուին նաեւ 2 քիլօ խոզակ՝ որոնք մանարանի մը պիտի յանձնուին բոժոժաւոր մետաքսը հանելու համար։

Մրցակիցները երկու կարգի բաժնուած են.— Ա. կարգը շրջաբերութեան պիտի հանէ առնուազն 75 կրամ հունտ։ — Բ. կարգը՝ առնուազն 25 կրամէն մինչեւ 74 կրամ հունտ։

Այս երկու կարգերուն առաջին ինը մրցակիցներուն միջեւ պիտի բաժնուին 135 օսմ. ոսկիի վարձատրութիւններ և ինը խոշորացոյց։

Այդ վարձատրուողներուն մէջ առաջին հանդիսացողը պիտի ստանայ նաեւ արուեստից շքադրամ մը։

(Ընդհ. Տնօրէնութիւն)
9/21 մարտ 1899 3—7

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց Լուսաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 դահեկան։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Հաւաքումն վկայութեանց, երես 488, գին 4 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 դահեկան։

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 դահեկան։

Պատմական ապացոյց Քրիստոսի Յարութեան, երես 72, գին 20 փարա։

Քննութիւն «Մերոսի», երես 137, գին 1 դահեկան։

Քրիստոնէութիւն եւ հրաշք զարդիս, երես 75, գին 20 փարա։

Ցանուն Նորա, երես 206, գին 4 դահեկան։

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	25	01
Ամէնէն բարձր գին	»	25	03
Ամէնէն վար գին	»	25	01
Ռումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	119	25
Ամենէն բարձր գին	»	119	50
Ամենէն վար գին	»	119	25

ԲԱՑՈՒՄ 23 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	25	01
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	119	25
Օսմանիյէ		407	50
Ռէժի		2·5	
Օսմ. Պանքա		12	
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	
Եօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ռ.	4	38
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	15
Թրամուէյ բաժնեթ.		725	—
» ժուիսանս		232	—
» պարտաթ.	Ֆր.	502	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	298	
Քարաքի և Գոյսու	»	474	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	15
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Բոլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմէց	»	51	8
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէթալիք	»	04	20
Ռուալի թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	17 1/2
» » » չէք	»	109	32 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	03 1/2
» » » չէք	»	22	9 5/4
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիօր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 1 Ապրիլ

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.	բաց	Ղրշ	[illegible]2	—
	գոց	»	22	82
» » » Բ		»	47	10
» » » Գ		»	27	15
Օսմանիէ		»	407	50
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր	120	—
Օսմ Ռէժի		»	285	
Օսմ Կայս Պանքա		»	[illegible]	
Ֆրանս Ռանթ 3 %		»	101	90
Քրէտի Լիոնէ		»	890	
Պանք տը Բարի		»	—	
Սուէզի բաժնեթուղթ		»		
Իտալական Ռանթ		»	94	65
Սպանիական արտաքին		»	60	40
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	240
Դրամազեղչ		»	03	

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Ապրիլ

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	63	—
Օսմ. Ռէժի	»	132	50

ՊԵՐԼԻՆ, 1 Ապրիլ

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	119	80
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

ԼՈՆՏՈՆ, 31 Մարտ

Օսմ. Քոնս. Սէռի Ա.		Օ. Ռ.		—
» » » Բ.		»	46	25
» » » Գ.		»	27	—
Դ.	բաց.	»	22	89
	գոց.	»	22	69
Փոխառութիւն Գասապա		»	84	—
Օսմ. 3 1/2 %		»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	12	50
Այտընի երկաթուղի		»	12	—
Եգիպտական Միացեալ		»	107	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ			110	87
Հելլենական 5 %		»	44	25
Մոնոբոլ հելլենական 4 %		»	59	75
Ռանթ » 4 %		»	39	—
Թուրք. փոխառ. 6 % 1888		»	95	—
» Նոր » 6 % 1892		»	94	—
Փոխան. Բարիզի վրայ		»	25	485
Դրամազեղչ		»	3	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԳԱԼԻԳՈՄՈՆ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՋՈՒՐ

Մազերը, մօրուքը և պեխերը ներկելու և պահպանելու յատուկ բժշկական մազի ջուր։ Վեհ. Սուլթանի տարրագէտներէ Տօքթ. Սինկլոռէֆ. և քաղաքային բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն քիմիագէտ Ճէլալեան Եօվսէֆ էֆ.ի ընկերակցութեամբ պատրաստուած

Մեր հրապարակին վրայ ծախուած բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յաջողը և ամէնէն դիւրին գործածուողն է։

Մազերուն կու տայ փայլուն և բնական գոյն, առանց մորթը արատելու։ Գործածման եղանակը և միւս մանրամասնութիւնները բացատրուած են տուփերուն հետ գտնուող յայտագրին մէջ։

Ընդհ. ներկայացուցիչ և մեծերապահ բոլոր Թուրքիոյ և օտար երկիրներու համար, Պ. Թ. Սթավրաքի, սափրիչ, Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 158 Սիթէ տ'Ալէփ քովը։

Պոլսոյ կողմը մեծ մասնաճիւղ, Մահմուտ բաշա, 131 թիւ. Արամ Սօղանճեանի մազի ներկի վաճառատունը։

Կը ծախուի Բերա, Պօն-Մարշէ վաճառատան մէջ, ինչպէս նաեւ Իգիտոր, և Ֆիկարոյի սափրիչի խանութները. Ղալաթիա, Գարաքէօյի պողոտային դիմաց, Պ. Ստամանտոպուլոսի անուշահոտութեանց վաճառատունը. Կ. Պոլիս, Պահչէ Գափուի Գաթուլը դեղարանը. Պալըք Բազարի Բաղարօսբոլոսի երաժշտական գործիքներու վաճառատունը. Ֆընտըքլը, Պ. Թէօտորի տէփ դեղարանը. Պէշիկթաշ Զինճիրլի դեղարանը. Գատը քէօյ Իլիա սափրիչի խանութը. Սկիւտար գլխաւոր դեղարաններուն մէջ։ 146 36—52

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Բօյաճեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թաշտապուրուն
Խան Օսմ. Պանքային դէմ։

ԲԱԶԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սթամպօլ Մահմուտ փաշա Ապուտ էֆէնտի Եէնի Չարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս՝ իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդեամբ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հազարաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ որչափ հասարակութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գերի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղէնաց տուներէ և այնպիսի գներով որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40 0/0 չափ մը պիտի գտնեն վաճառատանս պատուասիրողները։

Բազէի հիմնադիրը հրապարակիս ծանօթ չուխայի վաճառատան մը տէրերն ըլլալով, իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն չուխայի սպառումն բարձրացնել մեծաքանակ փոքրիկ շահով մը, յաճախորդաց թողլով բոլոր արհեստական շահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալու. Ահա Բազէի անմրցելիութեան գլխաւոր գաղտնիքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ 112

ԻԼԱՆ
ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խաչինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպաեա օլընաճագ մատապոլ, սալաշպուր, տիւլպէնտ վէ սայիրէնին մահը հալը բումի ին եիրմի տէօրտիւնճիւ չարշէնպա կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իթաեա թալիպ օլանլարըն Խաչինէի միւշարիլէյհաեա կէլմէլի։

2—3

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեան դիւրութեան համար։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1899 Տարւոյ
Սեփհականութիւն Ս. Փրկչի ազգային Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղին Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջին յարկ թիւ 48, 49, 50։ (ԿՑԻՔ)

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
Մ. Մ. ՊՕՆՏ. ՍԷԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Քէօլէ Թէւֆիկ խան, Կալաթա
Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ
Գործակալը Լանքաշիր Էնշուրանս և ընկ.
» Թամիզի և Մըրսի Մարին Էնշուրանս ընկ.
» Վան Օբէն և ընկ. Լիմիթէտ, Եօրօբէեան և Ճէնէրալ Էքսբրէս։
Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծրարուած ապրանքներու առաքում աշխարհի բոլոր մասերն, սուղ չափաւոր գիներով։

ԿԱԶԻՆՕ ՎԷ ՕԹԷԼ

Մէքթէպ Պահրիէի Շահանէ միւլթէզիմլիյէթինտէն օլուպ Հէյպէլի ատանըն վափուր իսքէլէսի նէզտինտէ նէզարէթի փէվքալատէյի հաիզ ղայէթ միւքէմմէլ գազինօ վէ օթէլի իքի սէնէ միւտտէթլէ էճարէյէ վէրիլմէք իւզրէ միւզայէտէյէ վազ օլունմուշ օլմաղլա թալիպ օլանլարըն մարթըն եիրմի տոքուզունճու չարշէնպա կիւնի գազինօ վէ օթէլի կէօրմէք իւզրէ Հէյպէլի Ատայա վէ շէրայիթի անլամագ իւզրէ միւպայեաթ գօմիսյոնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

301 2—5

ԻԼԱՆ
(Բօսթա վէ թելկրաֆ Նէզարէթինտէն)

7 թօփ ամէրիքա ասթառը, 3 թօփ թիւլպէնտ, 800 քիլօ սիրիմ, 15 բաքէթ բիրինճ ալաճ վիտասը, 60 բաքէթ տէմիր ալաճ վիտասը, 200 ատէտ չէք սափը, 60 քիլօ ինկիլիզ չիւիլի, 100 քիլօ ստիւբի, 25 քիլօ սապուն, 25,000 ատէտ թափլանչէ իփլաթօրը, 10 քիլօ մա բուլ պագըր բէրչին չիւիլի, 765 կրամ բուլ բըլաթին, 2600 կրամ թէլ բլաթին, 400 ատէտ բուսուլա փանուսը, 45 քիլօ բիրինճ պօրու, 250 ատէտ քէմիք սապը, 900 քիլօ քիւլչէ պագըր, 300 քիլօ բուղէնը զէյթ, 85 թէնաքէ զըմպարա պէզի, 96 ատէտ սաաթ զէմպէրէկի, 50 մաչօ սամանի յինէսի, 30 քիլօ արափ սապունը, 10 թօփ քօքօ քէօմլէքի, 100 մէթրօ թօրնօ քիլիմ, 96 չիֆթ քիւրէք դանձաշը, 350 ատէտ բուսուլա մինէսի, 350 ատէտ մանիփէլ քէմիք սապը, 2780 քիլօ մանօն թաշտասը, 1500 ատէտ չիմշիր մագարասը, 20 քիլօ վէրնի, 8 քիլօ վէրնի սիրիթօսը, 330 ատէտ մաքինա պիրինճի չարխը, 330 ատէտ մաքինա իքինճի չարխը, 300 ատէտ մաքինա իւչիւնճիւ չարխը, 300 ատէտ մաքինա ուսդուրը, 300 ատէտ մաքինա զէնպէրէկի, 300 ատէտ գապագ թաշը, 350 ատէտ մաքինա իւսթ ճամը, 700 ատէտ մաքինա ալթ ճամը, 274 քիլօ իւզէրի էքէ սարըլը պօլտէն թէլի, 800 գրէյն ալթըն ալաճէ գումը, 1 քիլօ պօլտէն իչին չէլիք թէլ, 10 քիլօ ճիլա իչին գըրմըզը լագա, 100 ատէտ բօթա, 4 բաքէթ տէմիր բէրչին չիվիսի, 50 մէթրօ փօրտ գօրտելասը, 80 քիլօ եուվարլագ գայնագ չէլիկի, 400 քիլօ թիւթիա, 40 քիլօ տօն եաղը, 100 ատէտ արտըճ աղաճը, 10 քիլօ թիրէ վէ բամուգ իփլիկի, 750 ատէտ քէմիք գօմմաթօր սապը, 30 քիլօ եայլըգ չէլիք, 100 ատէտ էյէ չէլիկի, 70,000 ատէտ լաստիկ պիլէզիկ, 5000 քիլօ տէօյիւլմիւշ մանկանէզ, 6000 քիլօ տէօյիւլմիւշ գօգ քէօմիւրիւ, 240 քիլօ գըրմըզը լագա, 100 քիլօ իւչ բուս տէօրթ քէօշէ չէլիք, 140 թօնէլաթօ նիւգասթլ քէօմիւրիւ, 300 քիլօ վիտալըգ տէմիր, 60 քիլօ բիրինճ թէլ, 60 քիլօ բիրինճ թէնէքէ, 680 քիլօ տէօրթ քէօշէ բիրինճ չուպուգ, 994 քիլօ եուվարլագ բիրինճ չուպուգ։

Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի Փաշիրիգասընըն սալը հալը միւբէթթէլպաթը օլարագ միւպաեաաը իգթիզա էտէն նէվ վէ միգտարը պալատէ մուհարրէր ալթըմըշ պէշ գալէմ էշեա վէ էտէվաթ չէրաշիթէ լաղըմէ իլէ միւնագասաեա վազ օլունմուշ օլտուղընտան էշեայի միգտարլար իթաեա թալիպ օլանլարըն վէ նումունէ վէ չէրայիթը մէվգուեա կէօրմէք իսթէ-եէնլէրին եիւզտէ օն թէմինաթը նագտիյէ վէ եախօտ Տէյնարէթի Թիճարէթ Օսմանլը Մուգավէլէթ Մուհասէբէյի Նէզարէթը միւպաեաաթ գօմիսյոնունա վէ բէլիլէրինի կետիլէն նումունէ գէօրէ բէգտէն ... պէլլի ինտէ ... ատէն ... բունլարըն ... լարըն թիճարէթ Նեզարէթը միւշարիլէյհա միւրաճաաթ միւրաճաաթ իլան օլունուր։

Ֆիյ 22 մարտ սէնէ 315

307

Կամուրջէն եւ զանազան նաւամատոյցներէն մեկնումները որոշեալ ժամուն ու վայրկեանին պիտի կատարուին։ Շոգենաւերուն նաւամատոյցները հասնելու ժամերը մօտաւոր հաշուով դրուած են. ուստի ուղեւորներէն կը խնդրուի որ նշանակուած ժամէն առաջ նաւամատոյցները գտնուին եւ շոգենաւերը չը փախցնեն։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1899 Մարտ 13էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Այս ժամանակացոյցը անփոփոխ է թէ՛ ուրբաթ եւ թէ՛ կիրակի օրերու համար.

Օդը միգապատ եղած ատեն շոգենաւերը իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան.

Եւրոպական եզերքէն կամուրջ

ԱՌՏՈՒ

ԻՐԻԿՈՒՆ

Շոգենաւերուն թիւր	Թ 34 ժ. վ.	Թ 38* ժ. վ.	Թ 37 ժ. վ.	Թ 20 ժ. վ.	Թ 46* ժ. վ.	Թ 23 ժ. վ.	Թ 43 ժ. վ.	Թ 40* ժ. վ.	Թ 18 ժ. վ.	Թ 37 ժ. վ.	Թ 33* ժ. վ.	Թ 40 ժ. վ.	Թ 18 ժ. վ.	Թ 46* ժ. վ.	Թ 37 ժ. վ.	Թ 34 ժ. վ.	Թ 28 ժ. վ.	Թ 43 ժ. վ.	Թ 18 ժ. վ.	Թ 46 ժ. վ.	Թ 33 ժ. վ.
Ռ. Գավագ մկն.								1 35			2 10							8 20			
Ա. Գավագ								1 40			2 50							8 15			
Եէնիմահալլէ		11 45			12 45		1 15	1 45			3			4 30		5 45	7	8 25	8 45		10 20
Մէզարպուրնու		11 48			12 48		1 18	1 48			3 3			4 33		5 48	7 3	8 28	8 48		10 23
Պէօյիւքտէրէ		11 53			12 53		1 22	1 52			3 7			4 37		5 52	7 7	8 32	8 52		10 27
Թարապիա		12 1			1 1		1 30	2			3 15			4 45		6	7 15	8 40	9		10 35
Եէնիքէօյ		12 9	12 5		1 9			2 8	2 15		3 25			4 55		6 8	7 24	8 48			10 43
Ստէնիա			12 8		1 13		Ուղեւորութեան շար. Ասիական եզերքէն		2 19					5			7 30		Ուղեւորութեան շար. Ասիական եզերքէն		
Էմիրկէն			12 12		1 18				2 23		3 35			5 5			7 35				10 51
Փոյաճըքէօյ		12 20	12 15						2 26							6 18		8 58			
Ռ. Հիսար		12 26	12 36		1 28	1 50			2 33		3 43			5 12		6 27	7 45	9 5			10 58
Պէպէք	11 45		12 40	1 15		1 55			2 40	3 15	3 50	4	4 45	5 20	5 30	6 34	7 51	9 11		10 20	11 9
Արնավուտքէօյ	11 52		12 45	1 20		2			2 47	3 21		4 6	4 54		5 36	6 40	7 57	9 17		10 26	11 13
Գուրուչէշմէ	11 55		12 48	1 24		2 4			2 1	3 24		4 10	4 64		5 40			9 20		10 30	
Օրթաքէօյ	12		12 54	1 30		2 10			2 7	3 30		4 15	4 9		5 45	6 48	8 4	9 26		10 38	11 13
Պէշիկթաշ	12 7		1	1 36		2 15		2 40	3	3 36		4 22	5 6		5 50	6 55	8 10	9 31			11 17
Գապաթաշ						2 20						4 26									
Կամուրջ ժմն.	12 30	1	1 20	1 45	1 55	2 40	2 45	3 10	3 25	3 55	4 20	4 6	5 26	5 50	6 5	7 15	8 35	9 47	10 30	11	11 38

Ասիական եզերքէն կամուրջ

ԱՌՏՈՒ

ԻՐԻԿՈՒՆ

Շոգենաւերուն թիւր	Թ 33 ժ. վ.	Թ 23* ժ. վ.	Թ 32 ժ. վ.	Թ 44 ժ. վ.	Թ 43* ժ. վ.	Թ 34 ժ. վ.	Թ 38* ժ. վ.	Թ 32 ժ. վ.	Թ 44* ժ. վ.	Թ 38 ժ. վ.	Թ 18 ժ. վ.	Թ 34 ժ. վ.	Թ 42 ժ. վ.	Թ 20 ժ. վ.	Թ 32 ժ. վ.	Թ 37 ժ. վ.
Պէյքոզ մկն.		11 45		12 40	1 45		3		4 30		9 10					10 30
Բաշչապաղչէ		11 53		12 48	1 53		3 8		4 38		9 18					
Չուպուգլու		12			2		3 15		4 45		9 25					
Գանլըճա		12 6		1 3	2 8		3 21		4 52		9 32					10 44
Ա. Հիսար		12 12		1 2	2 14		3 27		4 58		9 38					10 50
Գանտիլլի	11 45	12 17		1 25	2 20		3 32	3 40	5 3		9 43	10 10				10 55
Վանիքէօյ		12 22	12 25	1 28	2 24	2 30		3 45	5 8	5 15	9 47				11 5	
Չէնկէլքէօյ	11 53		12 30	1 33		2 35		3 50		5 20	9 52					11 2
Պէյլէրպէյ	11 56		12 33	1 36		2 38		3 53		5 23	9 55					11 5
Գուզկունճուք	12 2		12 39	1 42		2 44		4		5 29	10 2		10 35	11 5		
Պէշիկթաշ			12 45	1 49		2 52	3 46	4 7		5 37						11 20
Սկիւտար											10 10					
Կամուրջ ժմն.	12 20	12 50	1	2 10	2 45	3 10	4 5	4 22	5 35	5 55	10 30	10 45	11 10	11 30	11 30	11 40

Սկտ. Պէյկ.	Պէյկ. Սկտ.
12 40	12 50
1 20	1 30
2	2 10
2 20	2 40
3	3 10
3 35	3 45
4 30	4 40
5	5 10
5 50	5 50
6 15	6 30
6 50	7 50
7 50	8 35
8 25	9 10
9	10
9 50	10 20
10 10	11
10 45 Գպթ.	12 5
11 50	

(*) Աստղանիշով նշանակուած շոգենաւերը պիտի հաղորդակցին ստորին Վոսփորի շոգենաւերուն հետ։

Պէյքոզէն 12.40ին մեկնող շոգենաւը պիտի հանդիպի Եէնիքէօյ, Փոյաճըքէօյ, Ռ. Հիսար։

Պէյքոզէն իրիկուան ժամը 10.30ին մեկնող շոգենաւը Եէնիքէօյ պիտի հանդիպի։

Ժամ 7.30ին Եէնիքէօյէն շոգենաւ մը կամուրջ պիտի ուղեւորի Պէյքոզ, Բաշչապաղչէ, Գանլըճա, Էմիրկէն, Ա. Ռ. Հիսար, Գանտիլլի Պէպէք, Արնաւուտքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուք եւ Սկիւտար հանդիպելով,

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

ԱՌՏՈՒ

ԻՐԻԿՈՒՆ

Շոգենաւերուն թիւր	Թ 33 ժ. վ.	Թ 23 ժ. վ.	Թ 37* ժ. վ.	Թ 46 ժ. վ.	Թ 40 ժ. վ.	Թ 18* ժ. վ.	Թ 34 ժ. վ.	Թ 37 ժ. վ.	Թ 43 ժ. վ.	Թ 18 ժ. վ.	Թ 33 ժ. վ.	Թ 46* ժ. վ.	Թ 40 ժ. վ.	Թ 43 ժ. վ.	Թ 23 ժ. վ.	Թ 18 ժ. վ.	Թ 46 ժ. վ.	Թ 20 ժ. վ.	Թ 37 ժ. վ.	Թ 33 ժ. վ.
Կամուրջ մկն.	12 45	1 10	2 10	2 30	3 25	3 40	4	4 50	6	7	8 30	9 40	10	11	10 40	11 15	11 45	11 50	12	12
Գապաթաշ																11 20				
Պէշիկթաշ	12 57		2 22			3 52	4 12		6 12	7 12	8 42	9 52	10 12		10 52	11 30		12 2		12 12
Օրթաքէօյ	1 3		2 28			4			6 20	7 20	8 50	10			11	11 37		12 18		12 23
Գուրուչէշմէ			2 32			4 6			6 26			10 6			11 6	11 43		12 24		12 26
Արնավուտքէօյ	1 9		2 37			4 10			6 29	7 40	8 56	10 10			11 10	11 46		12 27		12 28
Պէպէք	1 16		2 43	3		4 17	4 33	5 20	6 35		9	10 16	10 32	11 27		11 53		12 33	12 27	12 32
Ռ. Հիսար	1 22	1 45		3 6	3 55		4 38		6 41	7 50	9 6		10 38	1 33	11 30	11 59			12 39	
Փոյաճըքէօյ	1 29						4 45			7 57						12 7			12 40	
Էմիրկէն				3 14					6 51		9 16		10 48	11 41	11 45					
Ստէնիա							4 51						10 54						12 45	
Եէնիքէօյ	1 39			3 25			4 54		7	8 7	9 26		11	11 50	11 55	12 17	12 25		12 49	
Թարապիա	1 47			3 33			5 2		7 8	8 17	9 32		11 10	11 58			12 33			
Պէօյիւքտէրէ	1 55			3 41			5 10		7 16	8 25	9 40		11 18	12 6			12 41			
Մէզարպուրնու	1 58			3 45			5 13		7 19	8 29	9 44		11 22	12 9			12 44			
Եէնիմահալլէ	2 1			3 48			5 15		7 22	8 32	9 47		11 24	12 12			12 46			
Ռ. Գավագ	2 7								7 28											
Ա. Գավագ	2 12								7 34											

Կամուրջէն ասիական եզերք

ԱՌՏՈՒ

ԻՐԻԿՈՒՆ

Շոգենաւերուն թիւր	Թ 38 ժ. վ.	Թ 34 ժ. վ.	Թ 44 ժ. վ.	Թ 32 ժ. վ.	Թ 38 ժ. վ.	Թ 18 ժ. վ.	Թ 37 ժ. վ.	Թ 34 ժ. վ.	Թ 42 ժ. վ.	Թ 38 ժ. վ.	Թ 32 ժ. վ.	Թ 20 ժ. վ.	Թ 34 ժ. վ.	Թ 44 ժ. վ.	Թ 32 ժ. վ.
Կամուրջ մկն.	1 30	2	2 50	3	4 45	7	8 45	9 25	10 15	10 20	10 30	10 40	11 20	11 40	12
Պէշիկթաշ	1 42					7 12	8 57	9 37		10 32	10 42		11 32		12 12
Սկիւտար			3						10 30			10 52			
Գուզկունճուք	1 50		3 7				9 4	9 44	10 35			11	11 40		12 18
Պէյլէրպէյ	1 56		3 13			7 25	9 10	9 50			10 57		11 45		12 22
Չէնկէլքէօյ	1 59		3 15			7 28	9 13	9 53			11		11 48		12 26
Վանիքէօյ		2 25	3 20		5 10		9 18	9 59			11 5		11 53		12 32
Գանտիլլի	2 7		3 24	3 30		7 45	9 22	10 4		10 52			11 58	12 10	
Ա. Հիսար	2 13		3 30			Ուղեւորութեան շար. Եւրոպական եզերքէն	9 26			10 57				12 15	
Գանլըճա	2 19		3 36				9 32			11 3				12 21	
Չուպուգլու			3 43				9 40			11 10				12 27	
Բաշչապաղչէ	2 25		3 50				9 47			11 17				12 34	
Պէյքոզ	2 35		4				9 57			11 27				12 44	
Մէզարպուրնու										11 52					
Ռ. Գավագ										11 58					
Ա. Գավագ										12 4					

Սկիւտարէն Կամուրջ

11 45 Պէշկ.	6 50 Պէշկ.
12 15	7 50 Պէշկ.
1	9 5 Պէշկ.
1 30	9 35
2	10 15 Գպթ.
2 30	10 30 Գզկ.
3	11 Գզկ.
3 30	11 20
4	12
4 30	
5	
5 35	
5 50 Պէշկ.	
6 15 Պէշկ.	

Կամուրջէն Սկիւտար

12 30	8 20
1 15	9
2	9 40
2 20	10 15 Գզկ.
2 50	10 40 Գզկ.
3 5	11
3 35 Գպթ.	11 35
3 50	12
4 20	
4 50	
5 35 Պէշկ.	
6 15 Պէշկ.	
7 Գզկ.	
7 40 Պէշկ.	

(*) Աստղանիշով նշանակուած շոգենաւերը պիտի հաղորդակցին Վերին Վոսփոր գացող շոգենաւերուն հետ։

Ժամ 3.30ին շոգենաւ մը կամուրջէն պիտի մեկնի ասիական ու եւրոպական եզերքներուն համար եւ պիտի հանդիպի Գապաթաշ, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ, Պէյլէրպէյ, Չէնկէլքէօյ, Գանտիլլի, Արնավուտքէօյ, Ա. Հիսար, Գանլըճա, Էմիրկէն, Եէնիքէօյ, Բաշչապաղչէ, Պէյքոզ Թարապ. Պէօյիւքտ. Մզպ. Եէնմ.

Ժամ 5ին շոգենաւ մը կամուրջէն պիտի մեկնի ասիական ու եւրոպական եզերքներուն համար եւ պիտի հանդիպի Գպթ. Պշկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արվ. Վնք. Գնտ. Ա. Ռ. Հիսար, Գնլ. Չպգ. Բշպ. Պէյքոզ։ Եէնիքէօյէն Գավաքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի։

Կամուրջէն ժամ 6ին մեկնող շոգենաւը Եէնիքէօյի առջեւ պիտի հաղորդակցի Պէյքոզի շոգենաւին։

Կամուրջէն ժամ 10 40ին մեկնող շոգենաւը Արնավուտքէօյէն ետքը պիտի հանդիպի Վնք. Գնտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Մրկ. Ենօ. Բաշչապաղչէ։

ՍԻՐՔԷՃԻԻ ԿԱՌԱՓՈՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ

3 45 Սկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի	4 30 Սիրքէճիէն Սկիւտար
5 15 Սկիւտարէն Սիրքէճի	5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Սկիւտար
9 45 Սկիւտարէն Սիրքէճի	10 30 Սիրքէճիէն Սկիւտար
11 — Սկիւտարէն Սիրքէճի	11 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Սկիւտար

ՀԱՐԷՄ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ

2 Հարէմէն Սալաճագ	2 — Կամուրջէն Հարէմ
4 Հարէմէն Սալաճագ	4 30 Կամուրջէն Հարէմ
10 50 Հարէմէն Սալաճագ	10 30 Կամուրջէն Հարէմ
11 45 Հարէմէն Սալաճագ	11 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible] Զըզըադեանց [illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստորին ցաւած ակռաներն ալ առանց [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ. ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թըմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն.

Տ. Գ. Զմեանըր կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառացիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Բիւ 1 [illegible]։

[illegible] պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La
VELOUTINE
[illegible] ՓՈՇԻ
CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	188
Ալէփփօ	3607	Գօնկօ	2906	Գուստօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սալֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տէտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրանտօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասսանօ	182	Տօմինօ	937	Հումպըր	3720	Միլօ	1057	Սօրէնթօ	1200
Պօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մոնդեվիտէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրաւօ	1076	Տրաքօ	1713	Ինտակէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իաշօ	3554	Նէրօ	1083	Թօրիօ	1827
Պըֆֆալօ	4431	Էկրօ	2464	Իտտօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրաթօ	1481	Քիէւօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2459
Գամէօ	1244	Ֆալգօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գարգօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	51	Վօլօ	1289
Չիտալօ	2729	Ֆլամինիօ	849	Լէօ	1053	Բիզարրօ	222	Վօլտուրնօ	2356
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէանտրօ	2272	[illegible]	1663	Ելինօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3069	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կոթինօ	1248	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1788		

Միւսոս շոգենաւը, նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻԹՉ
[illegible]

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 23 4 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 24 5 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցութեամբ Աղեքսանդրիա, Փորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 25 6 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 25 6 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 26 7 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի·

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Կօթնիա	4561
Էտրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Աուրանիա	7268	Ալրիա	2398
Բավոնիա	5587	Սարտինիա	2168
Կէֆալոնիա	5517	Փարթիա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Բոթնիա	4557	Փրինիա	1899
Ալկէրիա	2143	Մորոքքօ	1855
Բէտրա	1876	Կամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12952
[illegible]	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսանտր խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ե ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն ԲԱՔԷ եւ ԸՆԿ
[illegible]
ՄԵԿՆՈՒՄ
Ապրիլ 4 Անտուան Մարսիլիա ուղղակի։
Լա Կոյ Անվերս։
[illegible]
Ա կարգ 245 ֆրանք
Բ » 175 »
[illegible]
Դիմել առ գործակալս
ԹԻՄՈԹԷ ՐԲՖՈՒԼ
[illegible]

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ, [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թէպէս	1500
Ամազիս	3000	Նէֆթիս	2400
Ֆիլաէ	3000	Օսիրիս	2250
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3030	[illegible]	2000
Օսմանլի	3000	[illegible]	1500
[illegible]	3500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (9)

ԷՋ ՄԸ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

ԼԱՐԱԽԱՂԱՑ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Պատմութեան թելը շարունակելէ և 1847էն ետքը Գասպարեան խումբին գործունէութիւնը նկարագրելէ առաջ, ամբողջ գլուխ մը պէտք է նուիրել խումբին ներքին կազմակերպութեան ու դերակատարներուն. Յաջորդաբար երեւան գալիք անձնաւորութեանց մասին անհրաժեշտ են այս տեղեկութիւնները՝ որոնք պիտի նպաստեն ալ աւելի դիւրին ու հասկնալի կերպով պատմութեան ընթացքին հետեւելու։

Այդ միջոցներուն, Գասպարեան խումբը Արամեան Ընկերութեան անունով սկսաւ տպագրել տալ իր ազդերը և պաշտօնապէս ալ այդ անունով միայն կը ճանչցուէր։ Խումբը, միշտ աւելի բարեփոխուելուն հետ ստուարացած ալ էր, ու մինչև 1856 վերջնականապէս կը բաղկանար հետեւեալ անձերէն.

1. Յովհաննէս Գասպարեան
2. Մելքոն Գասպարեան
3. Միքայէլ Խաչատուր Բամպուքճեան
4. Ալիքսան Գրիգոր Սվաճեան
5. Յակոբ Գրիգոր Սվաճեան
6. Մարտիրոս Խանճեան
7. Գէորգ Զիլինկիրեան (Ջէննէ)
8. Ազասի դերձակ Մինասեան
9. Համբարձում Խաբէճեան
10. Յարութիւն Պաղտատլեան (միանգամայն նկարիչ)
11. Կարապետ Տէօքմէճեան
12. Սերովբէ Պէրպէրեան
13. Քերովբէ Հիւսէյինճեան
14. Մկրտիչ Ելմաճեան
15. Գրիգոր Մարանկոզ
16. Հաճի Սահակ Սկիւտարցի
17. Գրիգոր Թէրզեան
18. Եղիա Թէրզեան
19. Նշան Թէրզեան (շատ պզտիկ դեռ)
20. Խաչատուր Գրիգորեան
21. Հաճի Ղազարոս Բլածեան (Օհաննէսեան)
22. Ծարտօն Բէճրի (Հալէպցի)
23. Տիկին Լիզա Ֆէրնանտեզ (Բոհեմացի)
24. Տիկին Հայտէ (Ֆրանսացի, պալէթ խաղացող, երգիչ և մարմնամարզ)
25. Օրիորդ Ռոզա (իտալացի)
26. Օրիորդ Միլէլա (իտալացի)

Նաև Յարութիւն Հէքիմեան. վիմագրող, նկարիչ և գծագրիչ. իսկ նուագածուներու խումբը թէև երբեմն փոփոխութիւն կը կրէր, սակայն Կարապետ Փափազեան միշտ տնօրէնը մնաց անոր։

Ինչպէս կը տեսնուի, Արամեան խումբին անդամներու ցանկին մէջ բնաւ չի յիշուիր հայ դերասանուհիի մը անունը, բայց ատկէ պէտք չէ եզրակացնել թէ բնաւ գոյութիւն ունեցած չեն անոնք. 8—13 տարեկան հայ օրիորդներ երեւցած են յաճախ Գասպարեան բեմին վրայ, ինչպէս Թագուհի, Անդիկ, Մարի և ուրիշներ, որոնք իրաւ է որ բաւական համարձակութեամբ հասարակութեան ի տես կու գային, բայց բնաւ չհանդուրժեցին կատարել բալմատոնայի և պալէթ խաղացողի դերերը. որոնց մէջ գրեթէ կիսամերկ պէտք էր երեւան գալ։

Յովհաննէս, արդէն [illegible] այդ մասին, ներքնապէս կը փափաքէր նոյն իսկ եւրոպացի բալմատոններն ու պալէթ խաղացող աղջիկները վանել կրկէսէն, բայց գլխաւորաբար եւրոպական ճաշակը իր խումբին մէջ մտնելու հետամուտ ըլլալով, անպայման պէտքը կը զգար անոնց։ Այլ և այլ ներկայացմանց ու մանաւանդ հատիկական խաղերու միջոցին, իգական սեռէ դերակատարի մը պէտքը անհրաժեշտ էր, թէ՛ տեսարանին գեղարուեստական երեւոյթը աւելի հրապուրիչ դարձնելու, և թէ մանաւանդ գոհացում տալու համար հասարակութեան՝ ուրկէ կարեւոր մաս մըն ալ գլխաւորաբար կին խաղացողներ տեսնելու նպատակով կրկէս կը փութար։

Գալով հայ դերակատար օրիորդներու, որոնք երբեմն կ'երեւային Գասպարեան բեմին վրայ, ընդհանրապէս ընտանիքի զաւակներ էին՝ որոնց ծնողքը 13 տարեկանէն անդին ա՛լ կ'արգիլէր անոնց բեմի վրայ երեւալ։ Անոնցմէ շատեր շարունակաբար 2—5 տարի մնացած են խումբին մէջ. միշտ երկրորդական դերերու և այլ և այլ պարերու մասնակցելու համար։ Հովուական դերերու մէջ մանաւանդ ամէնէն աւելի կ'երեւային ինչպէս, նաև կարգ մը ներկայացմանց՝ որոնց բարոյականութիւնը վեր էր ամէն տարակոյսէ, կը մասնակցէին նաև մարմնամարզական խաղերու, որոնք անչան թէեւ ու բոլորովին նման արդի դպրոցներու մէջ աւանդուած մարմնամարզական փորձերուն, բայց կրկին այն ատենուան ինքզինքին գիտցող ընտանիքներու համար վերջին ծայր ամօթ կը համարուէին։

Ծնողքները արդէն իրենց աղջիկը իբր դերակատար կրկէս ղրկելով, բնաւ վախու պատճառ մը չունէին անոնց բարոյականին տեսակէտով։ Յովհաննէսի ուղղամիտ ու գերազանցապէս բարոյասէր բնաւորութիւնը արդէն չորսդին արձագանգ գտած էր. խումբն ալ ինքնին դէշ համբաւ չունէր ու դերակատարները թէև չիտակը ըսելու համար մէկ մէկ սուրբեր չէին, բայց մ'ն աստիճան կ'ակնածէին Յովհաննէսէն և այնչափ պատկառանք կը զգային անկէ, որ օր մը օրանց բարոյականի հակառակ արարք մը չտեսնուեցաւ անոնցմէ ոչ մէկուն վրայ, ուղղակի դերակատար կիներու հանդէպ։

Այդ բարոյասէր ուղղութեամբ համբաւուած մնաց միշտ խումբը. ոչ մէկ կերպով արատաւորուեցաւ անիկա և իր տեսակին մէջ եղաւ տիպար խումբը՝ որուն ներկայացմանց ամէն մարդ կրնար երթալ առանց պատկառելու, իր հետ տանելով նաև կին ու տղայ։

Իսկ կին դերակատարներէն դուրս, իրաւ է որ Ջէննէ Գէորգ կատարելապէս կրնար նմանցնել կնոջ դերը՝ խօսուածքով, կեցուածքով ու շարժուձեւերով, սակայն 1849էն անդին, այսինքն խումբին Թիֆլիզ ճամբորդութեան ժամանակին, Յովհաննէս բոլորովին արգիլեց իրեն այդ տեսակ դերով մը ներկայանալ բեմին վրայ։ Յովհաննէսի այս արգելքին պատճառն էր այն լկտի կատակները՝ զորս կարգ մը անբարոյական անձեր կ'ընէին երիտասարդին՝ անոր կնոջ դերին ակնարկելով։

Է

Ինչպէս ըսինք, Արամեան Ընկերութիւնը (նախկին Գասպարեան խումբ) հարսանեաց հանդէսներէն ետքը երբ ձմեռուան փողոցի իր կրկէսը վերադարձաւ, աւելի մեծ յաջողութիւն մը գտաւ հասարակութեան մօտ, որ ալ առանց այլեւայլի կը գնահատէր զինքը ամէն կերպով։

(Շարունակելի)